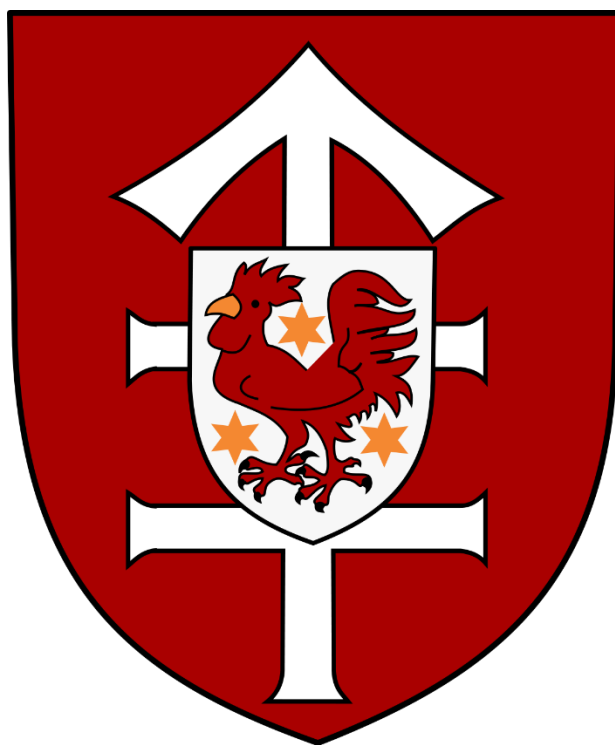

Strategia Rozwoju Gminy Cieszków na lata 2021 - 2030

Cieszków, 2021 r.

Opracowanie:

Strategię Rozwoju Gminy Cieszków na lata 2021 – 2030 opracowano dzięki współpracy Urzędu Gminy z firmą EKO – GEO GLOB.

Strategia zawiera dane wg stanu na 31.12.2020 r.

Spis treści

SPIS TREŚCI	3
I. WPROWADZENIE.....	5
II. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ.....	7
2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych.....	7
2.2. W zakresie z procesów społecznych	11
2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych.....	12
III. ANALIZA SWOT GMINY CIESZKÓW	16
IV. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	18
V. WIZJA ROZWOJU I MISJA GMINY CIESZKÓW W PERSPEKTYWIE 2030 ROKU	21
VI. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY CIESZKÓW W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM	22
8.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej.....	30
8.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej	35
VII. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	41
VIII. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII	45
8.1. Monitoring	46
8.2. Ewaluacja	47
IX. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU	47
X. DIAGNOZA GMINY CIESZKÓW	58
10.1. Strefa przestrzenna	58
10.1.1. Położenie	58
10.1.2. Komunikacja	60
10.1.3. Zabytki	60
10.1.4. Infrastruktura.....	62
Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	62
Ciepłownictwo i gazownictwo	63
Energia elektryczna.....	64
10.1.5. Mieszkalnictwo.....	65
10.1.6. Środowisko	67
10.2. Strefa społeczna	72
10.2.1. Demografia	72
10.2.2. Pomoc społeczna.....	75
10.2.3. Bezrobocie.....	76
10.2.4. Kultura, Sport, Rekreacja.....	77
10.2.5. Stowarzyszenia.....	79

10.2.6.	Ochrona zdrowia.....	79
10.2.7.	Oświata	80
10.3.	Strefa gospodarcza	81
10.3.1.	Podmioty gospodarcze	81
10.3.2.	Rolnictwo	83
10.3.3.	Turystyka	84
SPIS WYKRESÓW, TABEL, RYSUNKÓW.....		85

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Cieszków na lata 2021 – 2030 (dalej Strategia) jest dokumentem opracowanym dla gminy Cieszków i jej mieszkańców oraz podmiotów działających na jej terenie.

Powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających dalszą potrzebę rozwoju gminy z uwagi na zmieniającą się sytuację przestrzenno - społeczno - gospodarczą.

W okresie, który upłynął od opracowania poprzedniej Strategii na lata 2016-2021, zarówno w otoczeniu zewnętrznym jak i wewnętrznym zaszło wiele zmian, mających istotne znaczenie dla rozwoju gminy, zarówno w okresie najbliższych lat, jak i w perspektywie długofalowej. W związku z tym władze samorządu gminnego uznały za celowe opracowanie nowej Strategii. Bardzo ważnym czynnikiem uzasadniającym potrzebę opracowania nowego dokumentu strategicznego jest zapewnienie spójności ze strategicznymi dokumentami na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym.

Ramy prawne dla opracowania Strategii nadała uchwała XXXIV/220/21 z dnia 24 czerwca 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu "Strategii Rozwoju Gminy Cieszków na lata 2021-2030", w tym trybu konsultacji.

Zawartość Strategii Rozwoju Gminy Cieszków na lata 2021-2030 jest zgodna z zapisami art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 713 z późn. zm.), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego. W dokumencie można wyróżnić 4 głównych bloków tematycznych/części.

Część diagnostyczna

Zawiera wnioski z przeprowadzonej gminy Cieszków w ujęciu przestrzennym, społecznym oraz gospodarczym diagnozy strategicznej. Część diagnostyczna została uzupełniona o wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców gminy.

Część strategiczna i operacyjna

W tej części przedstawiono misję oraz wizję gminy Cieszków w horyzoncie czasowym do 2030 roku oraz plany działań na najbliższe 9 lat obowiązywania Strategii w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań.

Część przestrzenna

W tej części skupiono się na rozwoju przestrzennym gminy w perspektywie kolejnych 9 lat – wskazano obszary strategicznej interwencji na poziomie wojewódzkim, określono je na poziomie gminnym, określono strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy Cieszków oraz określono wytyczne w zakresie kształtowania przestrzeni w gminie.

Część wdrożeniowa

Zawiera kwestie związane z realizacją i monitoringiem wdrożenia Strategii, w tym spójność z dokumentami wyższego rzędu. Przytoczone wskaźniki monitoringu określono w szczególowy sposób, zgodnie z wskaźnikami monitoringu określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

II. Wnioski z diagnozy strategicznej

2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych

Położenie

Gmina Cieszków położona jest na obszarze o bardzo wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Odległość od większych ośrodków miejskich wynosi:

- odległość od miasta powiatowego Milicz – 12 km,
- odległość od miasta wojewódzkiego – 70 km.

Zaletą położenia geograficznego gminy Cieszków jest także bliskość takich miast jak Poznań (114 km), Leszno (75,9 km), Kalisz (63,6 km), Ostrów Wielkopolski (41 km) czy Rawicz (38,1 km).

Położenie geograficzne gminy Cieszków zaliczyć można do atutów gminy.

Zagospodarowanie przestrzenne

Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Cieszków wynosi 7,62% i obejmuje miejscowości Cieszków, Biadaszka i Ujazd. Aby usprawnić proces kontrolowanego rozwoju przestrzennego gminy Cieszków należy podjąć działania związane z opracowaniem nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Komunikacja

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 15 (Trzebnica – Milicz – Cieszków – Krotoszyn – Września – Gniezno – Toruń – Ostróda), która jest głównym ciągiem komunikacyjnym gminy. Uzupełnieniem sieci drogowej na terenie gminy Cieszków stanowią drogi powiatowe oraz gminne. Ważnym elementem jest dopełnianie istniejącej infrastruktury drogowej poprzez budowę i modernizację dróg. Obecnie stan jakości dróg i elementów infrastruktury komunikacyjnej jest niezadowolający, jednakże w ostatnich latach podjęto szereg działań związanych z modernizacją infrastruktury drogowej, które powinny być kontynuowane w następnych latach.

Drogi powiatowe przebiegające przez teren gminy Cieszków mają nawierzchnię bitumiczną, ale ich stan jest określany w większości jako zły. Gmina powinna zatem pozyskać środki na modernizację zarządzanych przez siebie dróg oraz dbać o intensywność prac prowadzonych w zakresie remontów tych dróg.

Rozwój układu lokalnego powinien dążyć do zapewnienia mieszkańcom gminy dogodnej dostępności do celów podróży, w tym do miejsca zamieszkania, w szczególności rozbudowę i modernizację odcinków dróg lokalnych i dojazdowych prowadzących do istniejących i projektowanych terenów zabudowy oraz utrzymanie i rozbudowę powiązań poszczególnych obszarów gminy z zewnętrznym układem komunikacyjnym, tj. drogą krajową oraz z drogami powiatowymi.

Modernizacja dróg gminnych dotyczy przede wszystkim utwardzenia nawierzchni i ich poszerzenia (o ile jest to technicznie możliwe).

Wszystkie działania związane z rozbudową i modernizacją transportu powinny uwzględniać bezpieczeństwo i komfort mieszkańców, między innymi poprzez rozbudowę chodników oraz budowę oświetlenia ulicznego.

Na terenie gminy brak jest ścieżek rowerowych. W celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy w kolejnych latach należy podjąć działania celem budowy infrastruktury dla rowerów oraz budowy ścieżek rowerowych z uwzględnieniem walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy. Jest to działanie priorytetowe.

Infrastruktura techniczna i przestrzenna

Gmina dysponuje rozwiniętą siecią wodociągową. W ostatnich prowadzono także działania modernizacyjne odnoszące się do istniejących ujęć wodnych, a także budowę nowych poprawiając jakość dostarczania wody. W zakresie sieci kanalizacyjnej koniecznym jest prowadzenie systematycznych działań na rzecz rozbudowy sieci kanalizacyjnej i likwidacji punktowych systemów odprowadzania ścieków. Obecnie poziom skanalizowania gminy jest niewystarczający.

Dla gminy wiejskiej, jaką jest Cieszków, istotnym problemem jest zły stan zabytków, który wymaga zainwestowania znacznych nakładów pieniężnych. Ze względu na ograniczony budżet gminy władze lokalne nie mogą w pełni odrestaurować tak dużej ilości zabytków (183 obiektów zabytkowych). Wpływa to bezpośrednio na zahamowanie rozwoju ukierunkowanego na turystykę. Taka ilość zabytkowych obiektów w złym stanie technicznym jest trudna do administrowania z powodu wysokich kosztów restaurowania i dużych nakładów inwestycyjnych potrzebnych do utrzymania ich w należytym stanie.

By poprawić ogólną atrakcyjność przestrzenną gminy Cieszków konieczna jest przebudowa dróg, remont i termomodernizacja budynków publicznych, remont i termomodernizacja budynków komunalnych i mieszkalnych.

Głównymi przedsięwzięciami niwelującymi problem związany z brakiem wysokiej jakości przestrzeni publicznej jest rewitalizacja zabytkowego rynku i parku w Cieszkowie.

Środowisko

W gminie Cieszków, ze względu na oddalenie od ośrodków przemysłowych, dużą liczbę lasów i terenów zielonych oraz ze względu na rolniczy charakter, nie notuje się dużej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Problem zanieczyszczenia powietrza pojawia się w sezonie grzewczym i jest ściśle powiązany z niską emisją z gospodarstw domowych. W zakresie ochrony powietrza wyzwaniem dla gminy jest odchodzenie od węgla jako paliwa grzewczego i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, które w znacznym stopniu zwiększą bilans wytwarzania czystej energii na terenie gminy.

Głównym źródłem hałasu w gminie jest droga krajowa nr 15. Na największe oddziaływanie negatywnym oddziaływaniem akustycznym są tereny w bezpośrednim sąsiedztwie drogi. Gmina nie jest narażona na oddziaływanie hałasu przemysłowego.

Stan wód powierzchniowych na terenie gminy podobnie jak na terenie województwa jak i całego kraju oceniono jako zły. Gmina posiada zasoby wód podziemnych, których stan oceniony został jako dobry. Należy dążyć do realizacji działań na rzecz zwiększania retencji wodnej, która będzie miała także pozytywny wpływ na obserwowane w ostatnich latach zmiany klimatu.

W zakresie gospodarki odpadami należy dążyć do optymalizacji kosztów związanych z prowadzeniem gospodarki odpadami, prowadzeniem edukacji ekologicznej w tym zakresie oraz zmniejszaniem masy odpadów zmieszanych zbieranych z terenu gminy. W ramach realizacji koncepcji gospodarki odpadami w gminie Cieszków należy prowadzić również działania informacyjne i edukacyjne dotyczące ważności prawidłowego gospodarowania odpadami. Nielegalne wysypiska śmieci oraz zaśmiecanie lokalnych lasów, a także palenie śmieci i niedokładna segregacja odpadów nadal stanowią istotny problem w gminie.

Teren gminy cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Liczne obszary chronione, w tym fragment parku krajobrazowego „Doliny Baryczy”, obszary Natura 2000, Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy, pomniki przyrody czy użytki ekologiczne świadczą o atrakcyjności przyrodniczej obszaru gminy Cieszków. Na szczególną uwagę zasługuje, znajdujące się na terenie gminy największe na Dolnym Śląsku zimowisko nietoperzy. Schronienie znajduje tu aż siedem gatunków nietoperzy: mopek, gacek brunatny,

gacek szary, nocek duży, nocek rudy, nocek Nattera i mroczek późny. Zimowisko znajduje się w lesie, w dawnej dworskiej piwnicy-chłodni.

Dodatkowo obszar gminy bogaty jest w tereny leśne, które zajmują 33,2% powierzchni gminy i są doskonałym siedliskiem dla wielu gatunków zwierząt. Na terenie gminy można spotkać sarny, jelenie, daniele, dziki, jenoty, lisy, zające, bażanty etc.

Wyzwania dla gminy Cieszków:

- ✓ Zwiększenie pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz aktualizacja dokumentów planistycznych
- ✓ Modernizacja infrastruktury drogowej (modernizacja dróg)
- ✓ Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów, z szczególnym naciskiem na rozbudowę ścieżek rowerowych
- ✓ Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego
- ✓ Rewitalizacja Rynku oraz Parku w Cieszkowie
- ✓ Działania rewitalizacyjne w odniesieniu do zabytków
- ✓ Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej
- ✓ Rozbudowa sieci wodociągowej
- ✓ Dalszy rozwój sieci gazowej
- ✓ Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami połączona z działalnością edukacyjną z zakresu prawidłowej gospodarki odpadami
- ✓ Modernizacja systemów grzewczych w gospodarstwach domowych
- ✓ Intensyfikacja działań na rzecz poprawy powietrza (działalność edukacyjna, kontrolna)
- ✓ Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym na terenie obiektów użyteczności publicznej
- ✓ Ochrona przed hałasem poprzez odpowiednie działania administracyjne i inwestycyjne
- ✓ Zwiększenie retencji wodnej
- ✓ Kontynuacja działań związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej
- ✓ Ochrona prawna obszarów cennych przyrodniczo
- ✓ Ochrona cennych zasobów leśnych
- ✓ Działania na rzecz ochrony przed zmianą klimatu
- ✓ Realizacja szeroko pojętej edukacji ekologicznej
- ✓ Monitoring środowiska na terenie gminy

2.2. W zakresie z procesów społecznych

Demografia

Na terenie gminy Cieszków z roku na rok zmniejsza się liczba mieszkańców. Wpływ na to ma m.in. ujemne wartości migracyjne. Często obserwowanym zjawiskiem jest emigracja ludzi młodych do większych ośrodków miejskich.

Corocznie wzrasta udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy. Trend związany z procesem starzenia się społeczeństwa obserwowany jest także na terenie powiatu milickiego, jak i całego województwa dolnośląskiego.

Instytucje społeczne na terenie gminy

Dla prawidłowego funkcjonowania gminy potrzebne są sprawnie funkcjonujące jednostki organizacyjne, z odpowiednim zapleczem technicznym dla organizacji i administrowania działań dla społeczeństwa. Stan budynków użyteczności publicznej w gminie Cieszków jest przeważnie niezadowolający. Większość z nich wymaga termomodernizacji, remontu czy doposażenia. W ostatnich latach obserwowana jest poprawa w tym zakresie m.in. poprzez przeprowadzoną termomodernizację Urzędu Gminy, Szkoły Podstawowej im. Janusza Kusocińskiego i hali sportowej w Cieszkowie.

Pomoc społeczna

Analiza natężenia problemów społecznych gminy Cieszków pozwala stwierdzić, że jednym z najdotkliwiej odczuwanych problemów jest trudna sytuacja finansowa i brak środków do życia na poziomie umożliwiającym pełne zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Zjawisko to definiowane jest w systemie pomocy społecznej jako ubóstwo. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy z roku na rok spada.

Gmina powinna zapewnić odpowiednie zaplecze socjalne poprzez organizację m.in. dziennych domów pobytu seniorów oraz ofertę skierowaną na integrację osób starszych (m.in. poprzez organizowane wycieczki, zajęcia plastyczne itp.).

Sport i Rekreacja

Istotnym aspektem jest rozwijanie wszelkich form aktywności wśród mieszkańców także w zakresie oferty sportowo-rekreacyjnej promującej zdrowy styl życia. Lepsza oferta kulturalna, rekreacyjna i sportowa to podwyższenie komfortu dla mieszkańców i przyciągnięcie turystów do gminy. Konieczne są również celowe działania dopasowane do potrzeb dzieci, młodzieży i osób starszych, a także niepełnosprawnych.

Istniejąca infrastruktura społeczna, kulturalna oraz sportowo – rekreacyjna powinna wychodzić naprzeciw potrzebom mieszkańców starszych, którzy co roku stanowią liczniejszą

społeczność gminy. Wiąże się to m.in. z dostosowaniem oferty kulturalnej dla osób starszych, a przede wszystkim z wysoką dostępnością do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej poprzez dostęp do specjalistów.

Należy podjąć dążenia do rozwoju bazy sportowo – rekreacyjnej, dzięki której możliwe będzie poszerzenie zakresu działań i usług skierowanych na potrzeby grup wiekowych o rosnącym udziale, m.in. budowę nowych placów zabaw, siłowni plenerowych, obiektów małej architektury.

Organizowane wydarzenia kulturalne powinny integrować wszystkie grupy społeczne z terenu gminy.

Wyzwania dla gminy Cieszków:

- ✓ Oferta społeczna dla dzieci i młodzieży
- ✓ Oferta społeczna dostosowana do osób starszych
- ✓ Oferta kulturalna, rekreacyjna, sportowa dostosowana do potrzeb mieszkańców
- ✓ Rozbudowa obiektów sportowych i rekreacyjnych (m.in. place zabaw, siłownie zewnętrzne, obiekty sportowe)
- ✓ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz dostosowanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych
- ✓ Budowa obiektów małej architektury
- ✓ Zwiększenie imprez plenerowych
- ✓ Współpraca w zakresie przeciwdziałania spodziewanym problemom związanym z funkcjonowaniem służby zdrowia na poziomie lokalnym
- ✓ Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej
- ✓ Monitorowanie i reagowanie na zmiany w zakresie liczebności i struktury ludności objętej pomocą społeczną

2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych

Przedsiębiorcy

W roku 2020 liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy stanowiła wartość 442.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w roku 2020 dla gminy Cieszków wynosił 3,4, podczas gdy wartość dla powiatu wynosiła 5,6, a dla województwa dolnośląskiego 7,0. W związku z tym zauważyć można, iż teren gminy charakteryzuje się niskim poziomem przedsiębiorczości co jest typowe dla gmin wiejskich.

W perspektywie do 2030 roku należy podejmować inicjatywy związane z rozwojem przedsiębiorczości, m.in. tworzenie nowych odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych.

Zachęcenie inwestorów do budowania zakładów na terenie gminy wymaga przygotowania atrakcyjnych dla nowych przedsiębiorców obszarów. Tereny pod nowe inwestycje powinny spełniać szereg wymogów, by stać się ciekawymi z punktu widzenia nowego inwestora. Przede wszystkim powinny być usytuowane w pobliżu szlaków komunikacyjnych (w przypadku gminy Cieszków w okolicy drogi krajowej nr 15), co ułatwi transport i zapewni potencjalnym pracownikom łatwy dojazd do pracy. Ponadto obszar powinien znajdować się w miejscu, w którym możliwe będzie doprowadzenie i zainstalowanie stosownej infrastruktury technicznej.

Potencjał turystyczny

Gmina Cieszków posiada niewykorzystany potencjał turystyczny. Sprzyjające walory przyrodnicze, bogata flora i fauna, czyste powietrze i środowisko nie skażone ciężkim przemysłem stanowią idealne podłoże do rozwijania aktywnej turystyki czy agroturystyki. Na uwagę w szczególności zasługuje część gminy, przez którą przebiega Park Krajobrazowy „Doliny Baryczy”, a także obszar chroniony – Chłodnia Cieszkowa (interesujące gatunki nietoperzy). Duże znaczenie dla tego aspektu mają również planowane do rewitalizacji obiekty zabytkowe: park, rynek, dawne glinianki (zagospodarowanie terenu danych glinianek na zalew wraz z infrastrukturą sportową i rekreacyjną) czy Kościół pod wezwaniem Chrystusa Króla.

Do cennych walorów środowiskowych na terenie gminy Cieszków należą:

- zespoły zbiorników wodnych w południowej i zachodniej części gminy,
- kompleksy łąk i lasów otaczające wymienione zbiorniki wodne- częściowo wchodzące w skład Parku Krajobrazowego Baryczy,
- zadrzewienia,
- interesująca roślinność nieleśna.

Gmina Cieszków jest gminą wiejską i rolniczą, dlatego rozwój turystyki wiejskiej jest dla niej ogromną szansą. Proces tworzenia takiego rodzaju turystyki należy jednak rozpocząć od kształtowania świadomości miejscowej ludności i budowania pozytywnego wizerunku turystyki w ich świadomości. Mieszkańcy gminy mają być bowiem twórcami oferty turystycznej regionu i głównymi wykonawcami lokalnych usług turystycznych. Rozwój turystyki i promocja regionu oraz gminy nie są możliwe bez stworzenia odpowiedniego zaplecza turystycznego. Zadanie to powinno być jednym z podstawowych celów gminy Cieszków.

Stworzenie interesującej i dobrze prosperującej oferty turystycznej gminy wymaga odpowiednich działań promocyjnych, bez których nie jest możliwe zainteresowanie turystyką gminną dużej liczby turystów. Akcje promocyjne warto prowadzić w porozumieniu z pozostałymi gminami leżącymi w Dolinie Baryczy, ponieważ turystyka regionalna

ma większą szansę na sukces niż turystyka samego Cieszkowa. Działania promocyjne na rzecz turystyki w gminie Cieszków powinny być zatem zgodne z założeniami oferty turystycznej *Partnerstwa dla Doliny Baryczy*.

Gmina Cieszków ma szansę stać się ośrodkiem turystyki rowerowej z uwagi na położenie w pobliżu dużych miast (m.in. Wrocław, Poznań). Dzięki temu może być celem wycieczek dla osób preferujących taki sposób rekreacji i spędzania wolnego czasu. Konieczne jest zatem zapewnienie możliwości swobodnego i przede wszystkim, bezpiecznego poruszania się na rowerze, oznakowania regionalnych i gminnych tras i szlaków rowerowych. Ponadto należy stworzyć na terenie gminy wypożyczalnie rowerów przystosowanych do transportu małych dzieci, punkty napraw rowerów, strzeżone parkingi przy wypożyczalniach, punkty postojowe przystosowane do potrzeb rowerzystów.

W Dolinie Baryczy rozwija się także sieć szlaków konnych. Obecnie przez teren gminy Cieszków przebiega niewiele szlaków, jednak można wykorzystać ten potencjał w celu rozwoju turystyki oraz zaplecza turystycznego w gminie. Można bowiem wyznaczyć szlaki konne przebiegające wzdłuż atrakcji i zabytków gminy, a także przygotować bazę gastronomiczno-noclegową dla osób uprawiających jazdę konną. Dodatkowo można stworzyć zaplecze do obsługi turystyki konnej, w skład którego wchodziłyby: hotele dla koni, sklepy z wyposażeniem do jazdy konnej oraz kuźnia.

W tworzeniu zaplecza turystycznego gminy Cieszków nie powinno zabraknąć także parkingów, z których mogliby korzystać rowerzyści i osoby przyjeżdżające na grzyby i wędrówki po lesie. Konieczne zatem jest stworzenie parkingów wraz z odpowiednim zapleczem wypoczynkowym (stoliki, ławki, wiata). Parkingi powinny być okresowo strzeżone (szczególnie w okresie letnim i jesiennym), dzięki czemu osoby przyjeżdżające spoza gminy na grzybobranie lub spacerzy będą mogły zostawić samochód w bezpiecznym miejscu i pod opieką stróża. Tym samym powstaną okresowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy.

Brak odpowiedniego zaplecza noclegowo-gastronomicznego uniemożliwia rozwój turystyki na terenie gminy Cieszków, dlatego konieczne jest stworzenie odpowiedniej bazy noclegowej i rozwinięcie usług gastronomicznych opartych przede wszystkim na kuchni lokalnej i produktach regionalnych.

Tworzenie bazy noclegowo-gastronomicznej łączy się zazwyczaj z dużymi nakładami finansowymi, dlatego Urząd Gminy powinien stworzyć warunki zachęcające inwestorów do budowy bazy noclegowej o podwyższonym standardzie (hotele). Wspierane powinny być także inwestycje w miejsca noclegowe o niższym standardzie, przeznaczone przede wszystkim dla amatorów turystyki aktywnej. Warto pamiętać też o wybudowaniu, przy hotelach czy schroniskach, wypożyczalni sprzętu niezbędnego do uprawiania różnych

dyscyplin sportowych. Przy wypożyczalniach powinien też działać serwis sprzętu i informacja turystyczna.

Rozwój usług gastronomicznych powinien być oparty na promocji produktów lokalnych i regionalnych oraz na tworzeniu miejsc serwujących zdrową żywność i domową kuchnię. Warto promować produkty objęte systemem *Dolina Baryczy Poleca*.

Niezbędne jest również oznakowanie szlaków turystycznych, co usprawni ruch turystyczny i podniesie jakość turystyki w regionie. Z punktu widzenia rozwoju turystyki ważna jest też budowa Izby Pamięci, która mogłaby przybliżyć turystom historię regionu oraz dbać o pamięć o wydarzeniach regionu. Można również zagospodarować część terenu gminy na zbiornik wodny i schronisko, co bez wątpliwości uatrakcyjni gminę pod względem turystycznym i przyciągnie większą liczbę turystów.

Rolnictwo

W zakresie uwarunkowań gospodarczych nie sposób wspomnieć o rolnictwie. Rolnictwo w gminie odgrywa istotną rolę głównie ze względu na to, iż przestrzeń przeznaczona na ten cel zajmuje większą część omawianej powierzchni – jednak przez rozdrobnienie gospodarstw rolnych osoby zajmujące się uprawą często nie mogą sobie pozwolić na zajęcie się tylko tym rodzajem działalności i zakładają drobne zakłady usługowe.

Struktura procentowa gospodarstw rolnych w 2020 roku:

- do 1 ha - 9,23%
- od 1 do 2 ha - 29,57%
- od 2 do 5 ha - 25,80%
- od 5 do 7 ha - 5,65%
- od 7 do 10 ha - 7,53%
- od 10 do 15 ha - 7,34%
- 15 ha i powyżej - 14,88%

Szansą na poprawę sytuacji jest przekwalifikowanie się drobnych gospodarstw na ekologiczne. Coraz większa świadomość w kwestii żywienia stwarza zapotrzebowanie na żywność wolną od sztucznych nawozów.

Wyzwania dla gminy Cieszków:

- ✓ Odpowiednie przygotowanie terenów inwestycyjnych
- ✓ Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw
- ✓ Rozwój agroturystyki
- ✓ Wsparcie działań na rzecz rozwoju bazy noclegowo – gastronomicznej
- ✓ Wsparcie działań na rzecz rozwoju zaplecza turystycznego (parkingów, wiat)
- ✓ Rozwój infrastruktury turystycznej, w tym szlaków turystycznych
- ✓ Promocja lokalnych produktów
- ✓ Aktualizacja strony internetowej pod kątem turystyki
- ✓ Wydawanie broszur promocyjnych
- ✓ Rozwój rolnictwa ekologicznego
- ✓ Zahamowanie procesu marginalizacji rolnictwa
- ✓ Wsparcie działań na rzecz zagospodarowania terenów po dawnych PGR

III. Analiza SWOT Gminy Cieszków

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT, które określa mocne i słabe strony, ale także szanse i zagrożenia w odniesieniu do bloków tematycznych uwzględnionych w Strategii.

Tabela 1. Analiza SWOT dla gminy Cieszków – mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strefa przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none"> - Atrakcyjne położenie geograficzne - Stosunkowa bliskość wielu ośrodków miejskich - Droga krajowa przebiegająca przez centrum gminy - Funkcjonująca sieć gazowa - Wysoki stopień zwodociągowania gminy - Dobry stan zasobu mieszkaniowego 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedobór komunikacji zbiorowej - Odległość od miasta wojewódzkiego (Wrocławia) stosunkowo wysoka dla codziennego korzystania z zasobów miasta - Zły stan części dróg gminnych - Niedobór chodników - Brak ścieżek rowerowych - Niedobory z zakresu sieci kanalizacyjnej

<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost powierzchni mieszkań na jednego mieszkańca gminy - Liczne obiekty zabytkowe, w tym obiekty ujęte w rejestrze zabytków województwa dolnośląskiego <ul style="list-style-type: none"> - Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych - Cenne obszary chronione - Wysoka lesistość - Brak zagrożenia powodziowego - Dotacje udzielane przez gminę na działania związane z usuwaniem azbestu, wymianę nieefektywnych kotłów - Przynależność gminy do związku gospodarowania odpadami EKO siódemka - Zakończona rekultywacja składowiska 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedobór infrastruktury komunikacyjnej (oświetlenie uliczne, przystanki autobusowe) <ul style="list-style-type: none"> - Odczuwalne zmiany klimatu - Zły stan techniczny części obiektów zabytkowych - Wysoki udział wykorzystania węgla na cele ciepłe w bilansie energetycznym gminy - Niedobór prowadzonych działań na rzecz ochrony klimatu i retencjonowania wody
<p>Strefa społeczna</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Dodatnie wartości przyrostu naturalnego - Spadająca liczba beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej <ul style="list-style-type: none"> - Sprawne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - Przeprowadzona modernizacja Gminnego Centrum Kultury <ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych - Rozwój bazy świetlic wiejskich w ostatnich latach <ul style="list-style-type: none"> - Zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej - Działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie gminy na rzecz lokalnej społeczności <ul style="list-style-type: none"> - przynależność do Lokalnej Grupy Działania (LGD) Partnerstwo dla Doliny Baryczy 	<ul style="list-style-type: none"> - Ujemne saldo migracji <ul style="list-style-type: none"> - Niekorzystne trendy demograficzne - Występujący problem ubóstwa, jako jeden z głównych problemów społecznych - Niewystarczające możliwości zapewnienia opieki dzieciom w okresie wolnym od nauki <ul style="list-style-type: none"> - Problem starzenia się społeczeństwa - Niedobór infrastruktury rekreacyjnej jednoczącej i integrujących mieszkańców - Niski udział osób zawodowo czynnych w rolnictwie i zjawisko ukrytego bezrobocia <ul style="list-style-type: none"> - znaczny odsetek osób długotrwale bezrobotnych, posiadających niskie kwalifikacje na rynku pracy) - brak dostępu do specjalistów (m.in. ginekologa, psychiatry)

<ul style="list-style-type: none"> - Oferta dla osób starszych (m.in. funkcjonujący Klub Seniora) - Organizowane wydarzenie o randze ponadlokalnej – święto Karpia - Funkcjonująca hala sportowa - Podjęte w ostatnich latach działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej (m.in. Szkoły Podstawowej w Cieszkowie, Urzędu Gminy w Cieszkowie) 	
Strefa gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> - Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych - Rozwój sieci połączeń kolejowych <ul style="list-style-type: none"> - Potencjał siły roboczej do zagospodarowania - Możliwość rozwoju terenów inwestycyjnych - Potencjał rozwoju agroturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - Mało zróżnicowany rynek pracy <ul style="list-style-type: none"> - Rozdrobnienie rolnictwa - Zagrożenie suszą rolniczą - Niska liczba mikro przedsiębiorstw na terenie gminy (przedsiębiorczość niższa od średniej dla powiatu i województwa) - Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy - Niedostateczne zaplecze turystyczne – mało obiektów rekreacyjnych, mała liczba gospodarstw agroturystycznych

IV. Obszary strategicznej interwencji

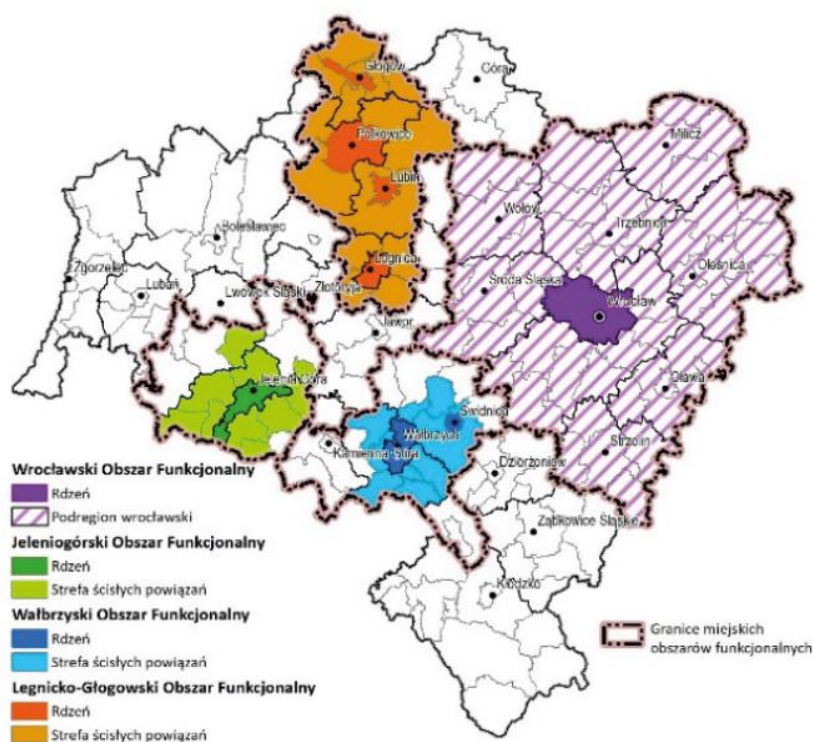
Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji to obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Podejmowanie przytoczonej strategicznej interwencji wiąże się z jednej strony z wyrównywaniem szans obszarów zmarginalizowanych w celu równoważenia poziomu życia mieszkańców i zapewnienia spójności w gospodarce, a z drugiej strony ze wspieraniem rozwiniętych już obszarów tak, aby były bardziej konkurencyjne i efektywne, co oznacza, że de facto jest to urzeczywistnienie rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Nowe podejście do polityki regionalnej zakłada odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego różnicowania interwencji w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów.

Takie podejście przekłada się na bardziej precyzyjne wyznaczenie OSI z punktu widzenia priorytetów polityki rozwoju, jak również na tworzenie instrumentów terytorialnych dopasowanych do ich specyficznych potrzeb rozwojowych. OSI wyznaczane i wspierane na poziomie regionalnym mają pełnić dodatkową funkcję wobec OSI wskazanych na poziomie krajowym.

OSI określone w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 obszar gminy Cieszków został zakwalifikowany do Podregionu Wrocławskiego, zgodnie z poniższym rysunkiem.

Rysunek 1. Miejskie Obszary Funkcjonalne na terenie województwa dolnośląskiego.

Dla subregionu wrocławskiego wskazano następujące potencjały rozwojowe:

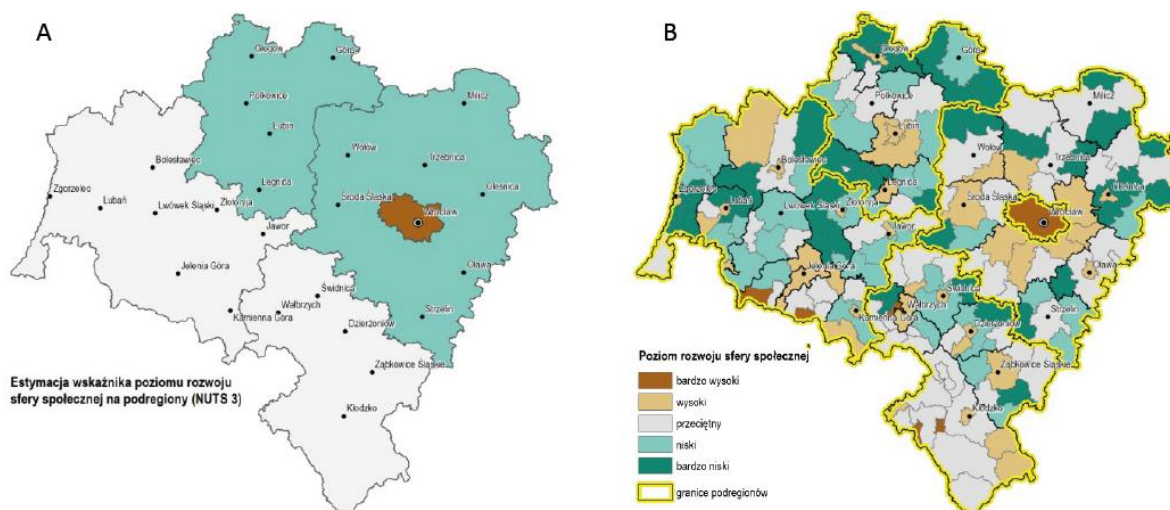
- zasoby przyrodnicze i rozwój upraw rolnych, leśnych oraz rybactwo umożliwiające prowadzenie i rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, farmaceutycznego i opartego o zasoby leśne,
- dynamiczny rozwój demograficzny,
- dodatni przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji obserwowane w większości gmin,

- względnie wysoki udział dzieci objętych opieką w żłobkach,
- dostosowana do aktualnych potrzeb infrastruktura wychowania przedszkolnego,
- zasoby siły roboczej,
- zawiązanie porozumienia ZIT we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym.

Dla subregionu wrocławskiego wskazano następujące bariery rozwojowe:

- wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza,
- duże zagrożenie powodziowe ze względu na uwarunkowania naturalne, niewystarczający system ochrony przeciwpowodziowej,
- wzrost udziału terenów zurbanizowanych i zabudowanych w gminach sąsiadujących z Wrocławiem, kosztem przestrzeni rolniczej,
- konflikty przestrzenne i środowiskowe związane z presją inwestycyjną na obszary zalewowe oraz realizacją inwestycji infrastrukturalnych na terenach cennych przyrodniczo lub w ich sąsiedztwie,
- procesy niekontrolowanej suburbanizacji w obszarze metropolitalnym Wrocławia,
- niedostatecznie rozwinięty system aglomeracyjnego transportu publicznego,
- w znacznej części zdekapitalizowana i niekompletna sieć połączeń kolejowych.

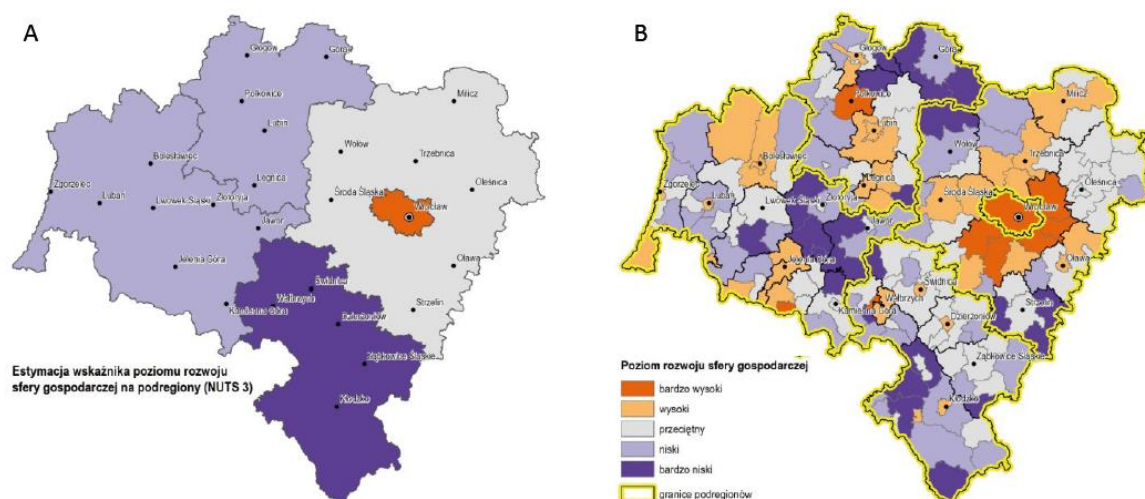
Na terenie gminy Cieszków poziom rozwoju społecznego określono jako bardzo niski, zgodnie z poniższym rysunkiem.

Rysunek 2. Poziom rozwoju społecznego w subregionach i gminach województwa dolnośląskiego.

Na terenie gminy Cieszków poziom rozwoju gospodarczego określono jako przeciętny, zgodnie z poniższym rysunkiem.

Rysunek 3. Poziom rozwoju gospodarczego w subregionach i gminach województwa dolnośląskiego.

V. Wizja rozwoju i misja gminy Cieszków w perspektywie 2030 roku

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości przestrzenno-społeczno-gospodarczej obszaru gminy Cieszków w perspektywie 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

Wizja

Gmina Cieszków to miejsce atrakcyjne turystycznie, wykorzystujące w pełni swoje potencjały przyrodnicze, społeczne oraz przestrzenne.

Misja

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Cieszków, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu

lokalnym. Wyznaczona misja stanowi kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach.

Misją gminy Cieszków jest stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju mieszkalnictwa, przedsiębiorczości, rolnictwa, turystyki w oparciu o istniejący potencjał społeczny, przestrzenny i środowiskowy zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju

VI. Cele strategiczne rozwoju gminy Cieszków w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym

---

Poniżej przedstawiono cele strategiczne oraz cele operacyjne w ramach trzech stref - przestrzennej, społecznej i gospodarczej analizowanych w ramach opracowania przedmiotowej Strategii.

Strefa przestrzenna

Cel strategiczny 1:
Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego

Cele operacyjne:

1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej
2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy
3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej
4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu

Strefa społeczna

Cel strategiczny 2:
Rozwój społecznie wrażliwy

Cel operacyjne:

1. Poprawa warunków i jakości kształcenia
2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego
3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne
4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy

Strefa gospodarcza

Cel strategiczny 3:
Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy

Cel operacyjne:

1. Rozwój oferty turystycznej
2. Wspieranie gospodarstw rolnych
3. Wsparcie przedsiębiorczości

Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego

Sprawne funkcjonowanie systemu komunikacyjnego gminy jest ważnym aspektem jej modernizacji i rozwoju. Prawidłowo działający system komunikacyjny, stan dróg i poboczy wpływa na estetykę gminy i jej walory krajobrazowe oraz sprawia, że gmina jest bardziej dostępna dla turystów i potencjalnych inwestorów. Budowy i remonty dróg są zatem bardzo ważnym aspektem rozwoju każdej gminy.

Budowa chodników na obszarach zabudowanych gminy Cieszków jest niezbędna dla zapewnienia bezpieczeństwa pieszych. Drogi gminne są wąskie, a niewystarczająca ilość chodników zmusza pieszych do poruszania się poboczem drogi, co stwarza zagrożenie dla ich bezpieczeństwa. W pierwszej kolejności należy wybudować chodniki w miejscach największego natężenia ruchu pieszych, tzn. w okolicach szkół i punktów handlowych, a istniejące chodniki powinny być poszerzane, by poprawiać komfort i bezpieczeństwo pieszych.

Poprawa bezpieczeństwa i usprawnienie komunikacji są bezpośrednio związane z oświetleniem i oznakowaniem gminy. Oba aspekty modernizacji obszaru gminy Cieszków powinny nie tylko podnieść komfort życia mieszkańców, ale także wpłynąć na rozwój turystyki. Obecnie zdecydowana większość terytorium gminy jest nieoświetlona lub oświetlona w niewielkim stopniu, co, w połączeniu ze złym stanem technicznym dróg, powoduje utrudnienia w ruchu. Wpływa to negatywnie na bezpieczeństwo osób poruszających się po drogach. Władze gminy powinny zatem przeznaczyć środki na inwestycje w oświetlenie oraz porozumieć się z dostawcami energii elektrycznej w celu doprowadzenia przyłączy.

W strategicznym planowaniu rozwoju infrastruktury technicznej nie należy pomijać także oznakowania drogowego. W celu prawidłowego oznakowania gminy, trzeba ustawić znaki pokazujące odległość pomiędzy poszczególnymi miejscowościami w gminie oraz znaki

przedstawiające lokalne atrakcje, co ułatwi orientację w terenie i będzie istotną informacją dla potencjalnych turystów.

Brak wystarczającej liczby połączeń z większymi miastami w ramach komunikacji zbiorowej to istotny problem rozwojowy gminy Cieszków.

Strefa przestrzenna	
Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 1: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	Budowa, przebudowa i remonty dróg gminnych
	Uzupełnianie i modernizacja ciągów pieszych
	Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą rowerową
	Zagospodarowanie przestrzeni przy drogach w centralnej części gminy
	Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego
	Odpowiednie oznaczenie świetle newralgicznych miejsc
	Wsparcie lokalnych przewoźników w celu zwiększania ilości kursów międzygminnych
	Budowa oraz modernizacja przystanków autobusowych
	Zagospodarowanie miejsc parkingowych

Na terenie gminy znajduje się wiele obiektów zabytkowych, w większości wymagających podjęcia działań na rzecz renowacji i odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni otaczających obiekty zabytkowe.

Jedną z atrakcji Cieszkowa jest park pochodzący z przełomu XVII i XVIII wieku, na terenie którego do dziś zachowały się zaledwie fragmenty pałacu z 1695 roku, zabytkowy mostek oraz dworek, w którym obecnie mieści się biblioteka. Zabytki są otoczone plantami, Rosną tu

okazałe lipy i graby. Należy zadbać o kontynuację rewitalizację parku związaną z zagospodarowaniem zieleni, budowę elementów małej architektury.

Strefa przestrzenna	
Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	Rozwój zieleni urządzonej
	Rewitalizacja Rynku i Parku w Cieszkowie
	Prowadzenie remontów obiektów zabytkowych
	Kształtowanie systemu terenów zieleni publicznej w formie parków, skwerów, łąk ekologicznych itp.
	Budowa małej infrastruktury na terenie gminy (ławki, kosze na śmieci, latarnie)

Aktualny poziom wyposażenia gminy Cieszków w infrastrukturę techniczną nie odpowiada potrzebom rozwoju gospodarczego gminy. Koniecznym jest więc, podjęcie wielu różnorodnych działań, m.in. rozbudowa i modernizacja istniejącej infrastruktury, które będą miały na celu realizację zadań przyjętych w strategii i umożliwią bardziej efektywne funkcjonowanie gminy, przyczyniając się tym samym do jej prawidłowego i systematycznego rozwoju.

Brak prawidłowo funkcjonującej gospodarki wodno-ściekowej jest istotnym problemem z punktu widzenia rozwoju gminy, dlatego należy zadbać o uregulowanie systemów wodociągowego i kanalizacyjnego na terenie gminy. Realizacja tego celu ma za zadanie stworzenie wysokiego standardu usług komunalnych oraz rozwój założeń związanych z rozwojem turystyki i rekreacji na terenie gminy Cieszków.

Mimo stosunkowo wysokiego skanalizowania gminy nie należy zapominać o nieskanalizowanej części gminy i o regularnym usprawnianiu działającego już systemu gospodarki ściekowej, dlatego w planie pracy władz gminy zostały ujęte działania mające na celu sukcesywną eliminację nieuszczelnionych zbiorników do gromadzenia nieczystości oraz inicjatywy związane z zagospodarowaniem wód opadowych. Przewidziano także system

dofinansowań przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Cieszkowa, na które gmina będzie się starała pozyskać dofinansowanie w ramach funduszy unijnych (NFOŚ).

Strefa przestrzenna	
Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	Budowa sieci kanalizacyjnej
	Rozbudowa i uzupełnianie sieci wodociągowej
	Dotacje gminne na rzecz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Cieszków
	Modernizacja ujęć wody
	Poszerzenie możliwości dostępu do sieci internetu światłowodowego
	Rozbudowa systemu monitoringu zagrożeń

Do cennych walorów środowiskowych na obszarze gminy należą:

- zespoły zbiorników wodnych w południowej i zachodniej części gminy,
- kompleksy łąk i lasów otaczające wymienione zbiorniki wodne- częściowo wchodzące w skład Parku Krajobrazowego Baryczy,
- zadrzewienia,
- interesująca roślinność nieleśna.

Na terenie gminy należy realizować działania na rzecz ochrony ww. cennych elementów przyrody gminy.

Ponadto do istotnych kierunków należą działania na rzecz prawidłowej gospodarki odpadami, zwiększenia retencji wodnej, czy działań związanych z poprawą jakości powietrza (poprzez termomodernizację budynków oraz wymianę nieefektywnych kotłów węglowych, a także rozwój odnawialnych źródeł energii).

W ostatnich latach zaobserwowano wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Cieszków, jednakże działania na rzecz edukacji ekologicznej powinny być kontynuowane.

Edukacja ekologiczna zakłada kształcenie oraz wychowanie społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego i przejawia się poprzez wszelkie formy działalności skierowane do społeczeństwa, które mają na celu wpływanie na poziom świadomości ekologicznej, propagowanie konkretnych zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego czy upowszechnianie wiedzy o przyrodzie. Bardzo istotne jest prowadzenie takich działań na terenach wiejskich, gdzie jednym z najczęstszych i najpoważniejszych problemów są nielegalne wysypiska śmieci. Programy edukacyjne oraz akcje informacyjne dotyczące poszanowania środowiska przyrodniczego mają na celu przeciwdziałanie wspomnianym zjawiskom i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Akcje edukacyjne prowadzone przez Urząd Gminy powinny być skierowane nie tylko do dzieci i młodzieży, ale do wszystkich mieszkańców gminy. Należy przeprowadzić działania mające na celu informowanie społeczności lokalnej o negatywnym wpływie dzikich wysypisk śmieci na środowisko oraz wizerunek gminy. Ponadto trzeba prowadzić działania ukierunkowane na promowanie segregacji odpadów oraz życia w zgodzie z naturą i z szacunkiem dla niej. Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie podstaw ekologicznych społeczeństwa jest powiem jedną z podstaw zrównoważonego rozwoju gminy. Dofinansowanie na prowadzenie działań związanych z edukacją ekologiczną można pozyskać zarówno ze środków unijnych jak i krajowych (instytucje udzielające wsparcia: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska).

Strefa przestrzenna	
Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	Montaż OZE opartych na energii słońca, biomasy oraz energii geotermalnej
	Modernizacja systemów grzewczych, w celu eliminacji ogrzewania węglowego
	Zwiększenie lesistości, szczególnie na obszarach nieużytków
	Optymalizacja systemu odbioru i segregacji odpadów na terenie gminy

	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci, szczególnie na terenach leśnych oraz edukacja mieszkańców w tym zakresie
	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców (m.in. w zakresie ograniczania niskiej emisji, segregacji odpadów, zagospodarowania wód opadowych), w tym współpraca z partnerami publicznymi i pozarządowymi
	Organizowanie festynów oraz spotkań rodzinnych dotyczących ekologii
	Opracowanie procedury dotyczącej organizacji działania gminy oraz wsparcia mieszkańców na wypadek wystąpienia suszy
	Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej
	Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych
	Działania na rzecz utrzymania urządzeń melioracji wodnej
	Działania edukacyjne dla rolników celem przygotowania upraw na obserwowane zmiany klimatu

8.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej

Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ma za zadanie pobudzenie aktywności społecznej i inicjatywy w gminie. Obecny stan infrastruktury sportowej w gminie Cieszków jest w większości niezadowolający, dlatego należy podjąć działania mające na celu poprawę tej sytuacji. Istnieje potrzeba stworzenia dodatkowych boisk sportowych i placów zabaw dla dzieci. Do realizacji tego zadania można wykorzystać Fundusz Sołecki, a także środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Warto pamiętać, że sport i rekreacja są ważnymi elementami wychowania i kształtowania charakteru młodych ludzi, dlatego zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do sprawnie działającej i nowoczesnej infrastruktury sportowej może zapobiegać patologiom społecznym u młodych ludzi oraz dać możliwość aktywnego i ciekawego spędzania wolnego czasu. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna to również szansa dla rozwoju turystyki. Turyści odwiedzający gminę powinni mieć bowiem możliwość aktywnego spędzania czasu.

Strefa społeczna	
Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 1: Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz bazy sportowej	Dysponowanie atrakcyjną ofertą dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych
	Wspieranie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3
	Modernizacja i odpowiednie zagospodarowanie boisk sportowych z terenu gminy
	Rozwój przyszkolnych obiektów sportowych –boiska przyszkolne, podstawowe urządzenia lekkoatletyczne itp.
	Doskonalenie sprawności fizycznej uczniów - organizacja zajęć dodatkowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym, zawodów, turniejów i wykorzystaniem

	dostępnej bazy, wdrożenie programu „korekcja wad postawy”
	Systematyczne odnawianie i uzupełnianie wyposażenia szkół, w szczególności sprzętu informatycznego, ukierunkowane także na potrzeby dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z niepełnosprawnościami

Aktywizacja społeczności wiejskiej wymaga funkcjonowania odpowiedniej infrastruktury, która będzie zapleczem dla działań i inicjatyw mieszkańców gminy. W tym celu należy kontynuować realizowane w ostatnich latach działania związane z modernizacją istniejących świetlic wiejskich oraz zadbanie o renowację i doposażenie placów zabaw dla dzieci znajdujących się na terenie gminy Cieszków.

Świetlice powinny w dalszym ciągu pełnić funkcję wiejskich ośrodków społeczno-kulturalnych będących miejscem spotkań społeczności lokalnej oraz bazą lokalową potrzebną do realizacji inicjatyw mieszkańców wsi.

Ponadto świetlice mogą być wykorzystywane w sposób komercyjny, dzięki czemu będą generować dochody wykorzystywane na kolejne inicjatywy podejmowane przez mieszkańców. W świetlicach można bowiem organizować różnego rodzaju targi, wydarzenia o charakterze kulturalnym, imprezy okolicznościowe, np. wesela itp. Opłaty pobierane za wynajem pomieszczeń mogą być z kolei przeznaczone na organizację wieczorów kulturalnych, warsztatów i innych przedsięwzięć mających na celu zmotywowanie mieszkańców gminy do działania. Ważne jest również zapewnienie wsparcia profesjonalnego animatora kultury, który mógłby poprowadzić świetlice i wspierać społeczność lokalną w realizacji pomysłów.

Warto zauważyć, że realizacja niniejszego zadania może przyczynić się także do rozwiązywania wielu problemów społecznych istniejących na terenie gminy. Zapewnienie możliwości ciekawego spędzania czasu wolnego może bowiem zaowocować niwelowaniu patologii społecznych i zapobieganiem występowania negatywnych zjawisk w gminie. Aktywność społeczna, zaangażowanie w życie gminy i wspólne działania na rzecz społeczności lokalnej ograniczą bierność życiową i postawę roszczeniową, przewartościowując sposób myślenia mieszkańców gminy.

Strefa społeczna	
Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel strategiczny 2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	Rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej, np. siłownie na wolnym powietrzu, place zabaw, obszary rekreacji dla całych rodzin
	Zagospodarowanie miejsc spotkań dla społeczności lokalnej (wiaty, świetlice środowiskowe)
	Bieżące doposażanie istniejących świetlic wiejskich
	Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (współzawodnictwo - zawody, turnieje, ligi itp., ale i imprezy rodzinne i integracyjne)
	Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych dla różnych grup wiekowych, w różnych obszarach kultury

Niezwykle istotną kwestią jest poprawa jakości usług zdrowotnych na terenie gminy. Problem w zakresie dostępu do opieki zdrowotnej jest coraz bardziej odczuwalny nie tylko na poziomie gminnym, ale także powiatowym, wojewódzkim jak i w skali całego kraju.

Kwestią, której nie należy pomijać w planowaniu działań strategicznych jest wspieranie osób chorych i niepełnosprawnych w rozwiązywaniu problemów związanych z leczeniem i rehabilitacją poprzez zapewnienie właściwych warunków do życia w rodzinie i środowisku tym osobom. Organizacja właściwych warunków pracy oraz likwidacja wszelkich barier poprawi osobom niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

Także niezwykle istotne jest działanie na rzecz utrzymania prawidłowego stanu psychicznego oraz zapobieganie powstawaniu problemów ze zdrowiem psychicznym mieszkańców gminy, zmniejszenie skali osób mających zaburzenia czy też choroby psychiczne.

Strefa społeczna	
Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel strategiczny 3: Wysokiej jakości usługi zdrowotne	Dostosowanie infrastruktury funkcjonalnej do potrzeb osób niepełnosprawnych w miejscach użyteczności publicznej
	Promocja zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców gminy
	Prowadzenie dostosowanej dla dzieci profilaktyki zdrowotnej w szkołach
	Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów, w tym działania ukierunkowane na wydłużenie czasu i zwiększenie komfortu ich przebywania w środowisku domowym, wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki, opieka medyczna, usługi asystenckie i pielęgnacyjne itp.

Działalność organizacji pozarządowych jest bardzo ważna w strategii rozwoju gminy, ponieważ aktywizuje społeczność lokalną oraz rozwiązuje jej problemy. Jest także źródłem inspiracji dla wielu osób i prezentuje alternatywne oraz kreatywne sposoby spędzania czasu wolnego, a także motywuje do podejmowania nowych inicjatyw i rozwijania umiejętności oraz zainteresowań jednostki. Wspieranie tego typu organizacji jest zatem istotnym aspektem rozwoju gminy. Należy zatem zapewnić systematyczną pomoc organizacjom pozarządowym (w tym także OSP i klubom sportowym) oraz aktywnym grupom społecznym (m.in. Kołom Gospodyń Wiejskich).

Wsparcie powinno opierać się na organizowanie specjalnych szkoleń podnoszących kwalifikacje lokalnych liderów oraz osób zainteresowanych działalnością non-profit. Dodatkowo należy pogłębiać wiedzę tych osób w zakresie prowadzenia organizacji i pozyskiwania dotacji. Działania edukacyjne powinny się zatem przyczyniać do nabywania przez członków i liderów organizacji, umiejętności pisania wniosków o dofinansowanie i szukania źródeł finansowania planowanych działań, a także sposobów zarządzania

organizacją i promocji podejmowanych inicjatyw, zakładania i prowadzenia stron internetowych itp.

Realizacja tego zadania jest możliwa dzięki środkom z Urzędu Gminy, może być również wspierana przez LGD *Partnerstwo dla Doliny Baryczy*. W ramach zadań statutowych związanych z przygotowaniem lokalnych podmiotów do skorzystania ze środków z puli tzw. *małych grantów*, LGD *Partnerstwo dla Doliny Baryczy* prowadzi działania mające na celu podnoszenie wiedzy i umiejętności podmiotów lokalnych w zakresie pisania i realizacji projektów. Planowane są także działania doradcze.

Ze względu na uwarunkowania prawne dotyczące możliwości działania stowarzyszeń na terenach wiejskich i sposobów pozyskiwania środków na ten cel, Urząd Gminy powinien promować i wspierać tworzenie takich inicjatyw. Bezpośrednim wsparciem dla lokalnych organizacji pozarządowych powinien być Gminny program współpracy z organizacjami pozarządowymi stworzony w porozumieniu z tymi jednostkami.

Strefa społeczna	
Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel strategiczny 4: Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	Działania z zakresu integracji międzypokoleniowej
	Gminny system zniżek na wydarzenia i ofertę kulturalno-rekreacyjno-sportową dla osób starszych i z niepełnosprawnościami
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych
	Organizacja, wspieranie i promocja imprez integracyjnych, kulturalno-rozrywkowych, artystycznych, rekreacyjnosportowych, historycznych szczególnie projektów realizowanych w przestrzeni publicznej
	Budowanie poczucia odpowiedzialności mieszkańców za gminę – angażowanie w procesy decyzyjne, konsultowanie ważnych decyzji z mieszkańcami

8.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej

Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy

Warunki przyrodniczo-krajobrazowe oraz położenie geograficzne gminy Cieszków pozwalają na rozwój turystyki aktywnej na tym obszarze. Ponadto popularność aktywnego spędzania czasu wolnego stale rośnie i trwa moda na zdrowy tryb życia, niezbędne są więc działania na rzecz rozwoju zaplecza dla turystyki aktywnej na terenie gminy Cieszków.

Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej gminy Cieszków musi być ściśle związane z ofertą turystyczną regionu. Gmina Cieszków jako członek LGD Partnerstwo dla Doliny Baryczy jest jedną z ośmiu gmin stowarzyszenia działającego na rzecz rozwoju turystyki regionalnej. Bogata fauna i flora oraz wyjątkowy na skalę europejską kompleks stawów hodowlanych stanowią doskonałą bazę dla przygotowania interesującej oferty turystycznej.

Ponadto należy wykorzystać rosnące zainteresowanie turystyką regionalną i spędzaniem czasu na świeżym powietrzu. Dzięki coraz większej modzie na zdrowy i aktywny tryb życia, turystyka na terenach wiejskich będzie cieszyć się coraz większą popularnością. Trzeba pamiętać także o atrakcyjnym usytuowaniu gminy. Gmina Cieszków jest bowiem położona pomiędzy dwiema aglomeracjami (Wrocław i Poznań), dlatego ma potencjał do rozwoju turystyki weekendowej.

Pierwszym typem usług turystycznych świadczonych w gminie Cieszków powinna być agroturystyka. Agroturystyka to forma wypoczynku szczególnie atrakcyjna dla współczesnych mieszkańców dużych miast, którzy szukają odpoczynku od zgiełku miasta i stresującej pracy. Spędzanie czasu wolnego w gospodarstwie agroturystycznym może być uatrakcyjnione pomocą w obowiązkach gospodarczych, jazdą konną, wędkarstwem, organizowaniem ognisk, pieszych wycieczek, tradycyjnym rzemiosłem artystycznym (nauka haftowania, szydełkowania, robienia na drutach) itp. Bez wątpienia bardzo atrakcyjnym elementem

agroturystyki jest lokalna kuchnia. Turystów odwiedzających gospodarstwa agroturystyczne można również włączyć w proces przygotowania tradycyjnych potraw, w wypiekanie chleba, przygotowywanie przetworów itd. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego wymaga jednak odpowiedniej wiedzy, predyspozycji i nakładów finansowych. Po pierwsze należy przygotować bazę noclegową oraz stworzyć atrakcyjne dla turysty warunki. Po drugie należy spełnić szereg kryteriów formalnych, by móc prowadzić taką działalność. Po trzecie agroturystyka to nie ogranicza się do oferowania miejsc noclegowych. Wiąże się również z prowadzeniem małej gastronomii i z animacją kultury, dlatego do rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego należy odpowiednio się przygotować. Wsparcie w przygotowaniach do rozpoczęcia działalności agroturystycznej powinien oferować Urząd Gminy, wykorzystując środki dostępne w programach unijnych.

Turystykę wiejską można promować także poprzez lokalną kuchnię. Organizowanie warsztatów kulinarnych i festiwali kuchni lokalnej powinno zainteresować turystów ofertą gminy Cieszków. W związku z tym warto wykorzystać program promocji produktów lokalnych, który jest prowadzony przez LGD Partnerstwo dla Doliny Baryczy - Dolina Baryczy Poleca, mający na celu promowanie lokalnych produktów i usług, które cechuje wysoka jakość oraz regionalna oryginalność. Na liście produktów rekomendowanych przez Stowarzyszenie oraz opatrzonych jego certyfikatem znajdują się m.in. kiszona kapusta i kiszone buraki z Doliny Baryczy, karp milicki, jaja kur zielononózek, olej lniany zimnotłoczony, chleby Baryczok i Komyśniak, owoce (jabłka i śliwki), przetwory owocowe, miody, soki itp.

Gmina Cieszków ma duży potencjał turystyczny, dlatego niezbędne jest jego wykorzystanie i zarządzanie zasobami gminy w sposób umożliwiający rozwój turystyki w regionie. Dzięki takiej działalności w gminie Cieszków powstanie wiele nowych miejsc pracy, a budżet gminy zyska dodatkowe źródło dochodów.

Oferta włączenia gminy w regionalny system szlaków turystycznych i zwiększania ilości szlaków przebiegających przez terytorium gminy powinna być skierowana przede wszystkim do miłośników aktywnego wypoczynku. Ponadto, w ramach promocji szlaków turystycznych, można promować lokalne zabytki, dlatego warto pomyśleć o dobrym oznaczeniu szlaków i ustawieniu tablic kierunkowych.

W celu zrealizowania tego zadania Urząd Gminy powinien corocznie przeprowadzać inwentaryzację i aktualizację gminnej oferty turystycznej włączonej w regionalny system szlaków. Elementem planowania powinno być również (wraz z pozostałymi gminami zrzeszonymi w ramach Partnerstwa dla Doliny Baryczy) przygotowanie kalendarza gminnych wydarzeń promocyjnych, które z kolei byłyby włączone w regionalny kalendarz imprez promujących szlaki turystyczne.

Strefa gospodarcza	
Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 1: Rozwój oferty turystycznej	Systematyczna aktualizacja informacji na temat gminy na stronie internetowej Urzędu Gminy
	Zwiększanie zaangażowania władz lokalnych na temat marketingu terytorialnego
	Wyznaczenie nowych szlaków turystycznych oraz odpowiednie wyeksponowanie istniejących szlaków
	Realizacja wspólnych inwestycji w ramach LGD Partnerstwo dla Doliny Baryczy
	Program promocji produktów lokalnych
	Budowa infrastruktury turystycznej (m.in. wiat plenerowych)
	Opracowanie mapy turystycznej gminy

Dochody z produkcji rolnej w Polsce, szczególnie z małych gospodarstw rodzinnych, systematycznie spadają, należy więc podjąć działania mające na celu ich zwiększenie. Szansą na zmianę i poprawę tej sytuacji jest prowadzenie upraw ekologicznych oraz wytwarzanie produktów tradycyjnych albo specyficznych dla określonego obszaru.

Zainteresowanie produktami naturalnymi oraz tradycyjnymi stale rośnie, trwa moda na zdrowy styl życia oraz zdrowe odżywianie się, dlatego też należy wykorzystać popyt na zdrową żywność. W tym celu należy przeprowadzić szereg szkoleń mających na celu zachęcenie mieszkańców gminy Cieszków do podjęcia ekologicznej działalności rolniczej. Rolnictwo ekologiczne musi spełniać szereg wymagań regulowanych przepisami prawnymi, niezbędne jest więc odpowiednie przeszkolenie rolników podejmujących działalność w tym kierunku. Gmina może również zaproponować różnego rodzaju ulgi dla osób rozpoczynających uprawy ekologiczne (np. ulgi w podatku rolnym).

Kolejnym sposobem podnoszenia dochodu z produkcji rolnej jest wytwarzanie produktów tradycyjnych i lokalnych. Produkt tradycyjny to produkt spożywczy chroniony prawem polskim

lub prawem Unii Europejskiej, który jest wytwarzany z surowców tradycyjnych, posiada tradycyjny skład lub jest wytwarzany w sposób tradycyjny. Produkt lokalny natomiast, to najczęściej wyrób lub usługa, z którymi utożsamiają się mieszkańcy regionu. Jest produkowany nieprzemysłowo, niemasowo, z wykorzystaniem surowców lokalnych i przy użyciu lokalnych metod wytwarzania. Na terenie gminy działa system marki lokalnej Dolina Baryczy Poleca zajmujący się promocją tutejszych produktów. W ramach tego systemu produkt może otrzymać specjalny certyfikat, który określa, że produkt lub usługa są wytwarzane w oparciu o lokalne zasoby, zgodnie z lokalną tradycją oraz przy poszanowaniu regionalnych walorów przyrodniczych.

Celem podnoszenia dochodu z produkcji rolnej jest stworzenie nowych rodzajów wyspecjalizowanej produkcji rolnej na terenie gminy oraz wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju wsi. Działania na rzecz produkcji ekologicznej, identyfikacji i promocji produktów lokalnych i tradycyjnych przyczynią się do rozwoju turystyki i małej przedsiębiorczości na terenie gminy.

Strefa gospodarcza	
Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 2: Wspieranie gospodarstw rolnych	Aktualizacja informacji o istniejących terenach rolniczych i usługowych oraz ich przeznaczeniu
	Rozwijanie współpracy z instytucjami okołorolniczymi na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych
	Wsparcie drobnych producentów rolnych oraz promocja i wykorzystanie lokalnych produktów podczas imprez organizowanych przez gminę

Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy jest obecnie niezwykle ważnym aspektem rozwoju gospodarki na terenie wiejskim, dlatego, głównie dzięki pomocy ze środków unijnych, powstało wiele narzędzi umożliwiających rozszerzenie oferty zatrudnienia na wsi w sektorach pozarolniczych.

Stworzenie efektywnego systemu pozyskiwania inwestorów spoza gminy pozwoli stworzyć nowe miejsca pracy i zwiększyć dochody gminy. Dążąc do realizacji tego celu, należy zaproponować zewnętrznym inwestorom atrakcyjne warunki dla nowych przedsięwzięć. W tym celu można stworzyć interesującą ofertę terenów pod inwestycje, pakiet preferencyjny dla inwestora, procedurę obsługi inwestora oraz aktywną promocję inwestycyjną gminy.

Zachęcenie inwestorów do budowania zakładów na terenie gminy wymaga przygotowania atrakcyjnych dla nowych przedsiębiorców obszarów. Tereny pod nowe inwestycje powinny spełniać szereg wymogów, by stać się ciekawymi z punktu widzenia nowego inwestora. Przede wszystkim powinny być usytuowane w pobliżu szlaków komunikacyjnych (w przypadku gminy Cieszków w okolicy drogi krajowej nr 15), co ułatwi transport i zapewni potencjalnym pracownikom łatwy dojazd do pracy. Ponadto obszar powinien znajdować się w miejscu, w którym możliwe będzie doprowadzenie i zainstalowanie stosownej infrastruktury technicznej.

Kluczowym zadaniem jest stworzenie przez Urząd Gminy jednolitej procedury obsługi inwestora, która sprawi, że przeprowadzenie postępowania administracyjnego będzie mniej skomplikowane, a każdy potencjalny inwestor zostanie szybko i sprawnie obsłużony. W związku z tym niezbędne jest opracowanie szczegółowego schematu blokowego, dokładnie opisującego procedurę obsługi każdego nowego przedsiębiorcy. W procedurze należy zwrócić uwagę na elementy takie jak: rola pierwszego kontaktu (materiały o gminie, strategia, baza terenów inwestycyjnych itp.), sposób wiarygodności inwestora, ocena projektu inwestycyjnego przez gminę (cele projektu, jego finansowanie, oczekiwania inwestora w zakresie ulg i innych przywilejów, współpraca z lokalnymi biznesmenami, miejsca pracy). Istotne jest również utworzenie stanowiska specjalisty ds. kontaktu z inwestorem.

Realizacja tego zadania pozwoli na zachęcenie potencjalnych inwestorów do rozpoczęcia działalności gospodarczej na terenie gminy Cieszków, przyjęcie większej liczby inwestorów, zwiększenie aktywności gospodarczej wśród mieszkańców gminy, stopniowe redukcje bezrobocia oraz przyciąganie nowego kapitału zewnętrznego.

Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości nie jest możliwe bez zorganizowania i przeprowadzenia cyklu szkoleń mających na celu zachęcenie mieszkańców gminy do rozpoczęcia działalności gospodarczej oraz wzmocnienie i poszerzenie kompetencji już działających przedsiębiorców. W ramach powyższych działań powinny zostać zorganizowane szkolenia przygotowujące do podjęcia działalności gospodarczej, np.:

- podstawy księgowości, rachunkowości i marketingu;
- szkolenia dotyczące podatków i świadczeń małej firmy;
- nauka tworzenia biznesplanów;

oraz szkolenia dla osób, które już prowadzą działalność gospodarczą, m.in. w zakresie:

- marketingu;
- sposobów pozyskiwania środków finansowych na dokapitalizowanie firmy;
- prawa i podatków dla małej i średniej firmy;
- planowania rozwoju przedsiębiorstwa.

Stabilny rozwój gminy nie jest możliwy bez rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, dlatego konieczne jest wspieranie drobnych przedsiębiorstw, by mogły stale się rozwijać. Jak, już zostało wcześniej wspomniane, istotną rolę w procesie wspierania lokalnych przedsiębiorców odgrywają szkolenia, warsztaty i treningi mające na celu poszerzenie umiejętności zainteresowanych oraz pogłębianie ich wiedzy na temat prowadzenia własnej działalności. Jednak szkolenia i warsztaty są niewystarczającą formą wspierania przedsiębiorców. Należy stworzyć system preferencyjny promujący małe i średnie przedsiębiorstwa z tereny gminy.

Możliwości gminy w zakresie regulowania stawek podatkowych w stosunku do działających na jej terenie podmiotów gospodarczych ograniczają się aktualnie do redukcji niewielkiej liczby opłat, jednak warto wykorzystać tę szansę, by wesprzeć lokalnych przedsiębiorców. Można także w usystematyzowany sposób ustalać stawki czynszu z tytułu najmu i dzierżawy nieruchomości oraz stawki za dostarczanie wody.

Zaproponowane wyżej działania powinny doprowadzić do zwiększenia aktywności lokalnych przedsiębiorstw oraz do podejmowania inicjatywy przez osoby bezrobotne i absolwentów.

Strefa gospodarcza	
Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
Cel operacyjny	Wykaz kierunków działań/działań
Cel operacyjny 3: Wsparcie przedsiębiorczości	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu promocji szkoleń, staży, kursów dla mieszkańców gminy
	Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi
	Wsparcie rozwoju sektora poza rolnego, zwłaszcza w zakresie produkcji i przetwórstwa rolno – spożywczego
	Przygotowanie odpowiednio wyposażonych terenów inwestycyjnych
	Stworzenie oferty inwestycyjnej dla potencjalnych inwestorów oraz procedury obsługi inwestora

VII. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Stała obserwacja procesu wdrażania Strategii oraz efektów podejmowanych działań stanowi jeden z kluczowych elementów dla powodzenia całego procesu realizacji zamierzeń rozwojowych zdefiniowanych w misji i wizji gminy. Odpowiednio zaplanowany, właściwie wdrożony i sprawnie funkcjonujący system monitoringu jest podstawowym narzędziem pozyskania rzetelnych danych umożliwiającących dokonanie oceny stopnia zaimplementowania zapisów Strategii oraz warunkującym skuteczne zarządzanie procesem jej wdrażania.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań będą badane na podstawie wyznaczonych wskaźników monitoringu, przedstawionych w poniższych tabelach.

Tabela 2. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.

Strefa przestrzenna				
Cel operacyjny 1: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Długość utwardzonych dróg gminnych	km	13	↑	Urząd Gminy
Długość wybudowanych chodników	km	0,9	↑	Urząd Gminy
Długość ścieżek rowerowych	km	24,3	↑	Urząd Gminy
Liczba zmodernizowanych/wybudowanych punktów oświetlenia ulicznego	Szt.	45	↑	Urząd Gminy
Liczba lokalnych przewoźników na terenie gminy	Szt.	1	↑	Urząd Gminy
Cel operacyjny 2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej				
Powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	7,62	-	Urząd Gminy
Powierzchnia nowych terenów zielonych	ha	0	↑	Urząd Gminy

Liczba nowych obiektów małej infrastruktury	szt.		↑	Urząd Gminy
Cel operacyjny 3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej				
Stopień skanalizowania gminy	%	44,5	↑	Urząd Gminy
Stopień zwodociągowania gminy	%	100	↑	Urząd Gminy
Długość sieci gazowej na terenie gminy	km	39,9	↑	PSG Sp. z o.o.
Liczba przyłączy gazowych	szt.		↑	PSG Sp. z o.o.
Liczba zrealizowanych działań z zakresu doposażenia OSP	szt.	3	↑	Urząd Gminy
Cel operacyjny 4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu				
Liczba nowych dużych instalacji OZE (m.in. farm fotowoltaicznych)	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba dofinansowań do likwidacji kotłów węglowych	Szt.	43	↑	Urząd Gminy
Poziom lesistości	%	33,2	↑	GUS
Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba zrealizowanych działań z zakresu edukacji ekologicznej	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba zrealizowanych działań z zakresu ochrony przeciwosuwiskowej	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba zrealizowanych działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej	Szt.	0	↑	Wody Polskie
Liczba działań edukacyjnych dla rolników celem przygotowania upraw na obserwowane zmiany klimatu	Szt.	0	↑	Urząd Gminy

Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.

Strefa społeczna				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 1: Poprawa warunków i jakości kształcenia				
Liczba nowych dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych	Szt.	3	↑	Placówki oświatowe
Liczba żłobków	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba nowych obiektów sportowych	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba nowych przyszkolnych obiektów sportowych	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba nowych zajęć dodatkowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym	Szt.	2	↑	Placówki oświatowe
Liczba wyposażonych placówek oświatowych pod kątem sprzętu informatycznego	Liczba placówek	2	↑	Urząd Gminy
Cel strategiczny 2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego				
Liczba obiektów nowej infrastruktury rekreacyjnej	Szt.	1	↑	Urząd Gminy
Liczba nowych świetlic środowiskowych	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba nowych wiat dla spotkań lokalnej społeczności	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych	Szt.	2	↑	Urząd Gminy
Cel strategiczny 3: Wysokiej jakości usługi zdrowotne				
Liczba lekarzy specjalistów dostępnych na terenie gminy	Liczba specjalistów		↑	Urząd Gminy
Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do osób niepełnosprawnych	Szt.	12	↓	Urząd Gminy

Liczba sprzętu bazy rehabilitacyjnej	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej w szkołach	Szt.			Placówki oświatowe
Cel strategiczny 4: Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy				
Liczba działań z zakresu integracji międzypokoleniowej	Szt.		↑	Urząd Gminy
Liczba organizacji pozarządowych	Szt.	16	↑	Urząd Gminy
Liczba zorganizowanych konsultacji społecznych z mieszkańcami	Szt.		↑	Urząd Gminy

Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.

Strefa gospodarcza				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 1: Rozwój oferty turystycznej				
Długość nowych szlaków turystycznych	km	0	↑	Urząd Gminy
Liczba map turystycznych gminy	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba wykonanych aktualizacji informacji na temat gminy na stronie internetowej	Szt.		↑	Urząd Gminy
Liczba wydanych broszur promujących gminę	Szt.	0	↑	Urząd Gminy
Liczba obiektów noclegowych	Szt.		↑	Urząd Gminy
Cel operacyjny 2: Wspieranie gospodarstw rolnych				
Liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy	Szt.	531	↑	Urząd Gminy
Liczba podjętych współprac z instytucjami okołorolniczymi na rzecz	Szt.	4	↑	Urząd Gminy

poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych				
Cel operacyjny 3: Wsparcie przedsiębiorczości				
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Szt.	22	↑	GUS
Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	ha	0	↑	Urząd Gminy
Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi	Szt.		↑	Urząd Gminy

VIII. System realizacji Strategii

Prawidłowy proces wdrażania Strategii opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Cieszków na lata 2021 – 2030 nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednak powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych gminy. Jako że Strategia jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 9 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być Władze Gminy (w tym Wójt oraz Urząd Gminy, jak i wszystkie jej jednostki).

Organem odpowiedzialnym za realizację dokumentu Strategii jest Wójt. Strategia wdrażana będzie bezpośrednio przez Urząd Gminy w Cieszkowie, zgodnie z ich kompetencjami oraz przez jednostki podległe Urzędowi Gminy:

- Kultura: Gminne Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Cieszkowie oraz dwie filie: w Guzowicach i Trzebicku,
- Oświata i wychowanie: Szkoła Podstawowa w Cieszkowie, Szkoła Podstawowa w Pakosławsku,
- Pomoc społeczna: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszkowie.

Gmina, która będzie pozyskiwać dane do procesu monitoringu oraz realizować inwestycje określone w ramach wyznaczonych kierunków działań będzie podejmować współpracę także z:

- ✓ Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego,
- ✓ Powiatem Milickim,
- ✓ Zarządem Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu,

- ✓ z gminami Powiatu Milickiego.

Realizacji Strategii służyć będą narzędzia w postaci strategii sektorowych, funkcjonalnych planów i programów, określające szczegółowo sposoby realizacji celów. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty. Powinny one zostać zaktualizowane w celu dostosowania do nowych celów strategicznych. Realizacja niektórych z tych celów będzie wymagała opracowania nowych polityk, planów lub programów.

Wykaz funkcjonujących dokumentów/polityk na terenie gminy, które będą stanowiły uszczegółowienie zapisów Strategii (stan na 2021 rok):

- Wieloletniej Prognoza Finansowa,
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Cieszków,
- Programem Ochrony Środowiska Gminy Cieszków na lata 2020 – 2025 z perspektywą do 2029 roku,
- Założeniami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Cieszków na lata 2021-2024 z perspektywą do 2036 roku,
- Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Cieszków,
- Programem Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu gminy Cieszków,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cieszków na lata 2021-2030,
- Gminny Programu Profilaktyki i Rozwiązywania. Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Wszystkie dokumenty wykonawcze opracowywane na terenie gminy Cieszków powinny wykazywać spójność i uwzględniać zapisy przedmiotowej Strategii.

8.1. Monitoring

Proces monitoringu powinien uwzględniać wskaźniki monitoringu przypisane poszczególnym działaniom (wskazane w rozdziale Oczekiwane rezultaty prowadzonych działań). Monitoring powinien być prowadzony co najmniej raz w roku.

Sprawozdawczość *Strategii* zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie art. 28a. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2020 poz. 713 ze zm.), obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy.

8.2. Ewaluacja

Ewaluacja *Strategii* dotyczy oceny stopnia realizacji założeń *Strategii* oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu *Strategia* rozwiązuje realne problemy gminy i jej mieszkańców.

Ewaluacja *Strategii* Rozwoju Gminy Cieszków lata 2021 – 2030 będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ✓ ocena przed realizacją działań (ex ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób *Strategia* przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy?
- ✓ ocena w trakcie realizacji działań (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?
- ✓ ocena po realizacji działań (ex post) - ocena długoterminowego wpływu *Strategii* odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania *Strategii* są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że *Strategia* wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji *Strategii* przeprowadzana była minimum co 5 lat.

IX. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w przedmiotowej *Strategii*, są spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego

komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych, na których opiera się przedmiotowa Strategia jest Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 roku stanowiąca podstawę do sporządzania kierunków i obszarów rozwoju miasta, które powinny być spójne z założeniami całego województwa dolnośląskiego i nie powinny wykraczać poza ich zakres. W poniższej tabeli przedstawiono analizę porównawczą celów strategicznych i operacyjnych wyznaczonych w ramach opracowania przedmiotowej Strategii w odniesieniu do zapisów dokumentów wyższego rzędu.

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysockiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów											
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego											
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym											
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach											
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem											
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do											

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym											
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych											
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.											
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną											
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony											

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysockiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu											
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	1. EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU REGIONU											
	1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów											
	1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki											
	1.3 Wzmacnianie innowacyjności, w tym											

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysockiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	eko innowacyjności regionu											
	1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich											
	2. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH											
	2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej											
	2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych											

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysockiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych											
	2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych											
	3. WZMOCNIENIE REGIONALNEGO KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO											
	3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich											
	3.2 Wzrost społecznej integracji											
	3.3 Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy											
	3.4 Poprawa efektywności kształcenia											

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami											
	3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych											
	4. ODPOWIEDZIALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW I OCHRONA WALORÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO											
	4.1 Poprawa stanu środowiska											

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska											
	4.3 Ochrona przed klęskami żywiołowymi											
	4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego											
	4.5 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego											
	4.6 Rozwój gospodarki cyrkularnej											

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Cieszków na lata 2021-2030	Cel strategiczny 1: Poprawa ładu przestrzennego z poszanowaniem środowiska naturalnego			Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy			Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy				
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowościach gminy	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	1. Rozwój oferty turystycznej	2. Wspieranie gospodarstw rolnych	3. Wsparcie przedsiębiorczości
	5. WZMOCNIENIE PRZESTRZENNEJ SPÓJNOŚCI REGIONU											
	5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej											
	5.2 Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych											
	5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej											

X. Diagnoza gminy Cieszków

10.1. Strefa przestrzenna

10.1.1. Położenie

Gmina Cieszków położona jest w północno – wschodniej części województwa dolnośląskiego, w północnej części powiatu milickiego. Od strony północnej graniczy z gminą (i miastem) Zduny należącą do województwa wielkopolskiego, od strony wschodniej i południowej z gminą Milicz, a od strony zachodniej zaś z gminą Jutrosin (województwo wielkopolskie, powiat Rawicz).

Rysunek 4. Położenie gminy Cieszków na tle powiatu milickiego (oznaczone kolorem jasnoniebieskim).

10.1.2. Komunikacja

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 15 (Trzebnica – Milicz – Cieszków – Krotoszyn – Września – Gniezno – Toruń – Ostróda) oraz linia kolejowa (Oleśnica – Cieszków – Krotoszyn – Jarocin – Gniezno). Jest głównym ciągiem komunikacyjnym gminy.

Uzupełnienie głównej infrastruktury stanowią drogi powiatowe oraz drogi gminne. Łączna długość dróg ulepszonych końcem roku 2020 wynosiła 12,61 km.

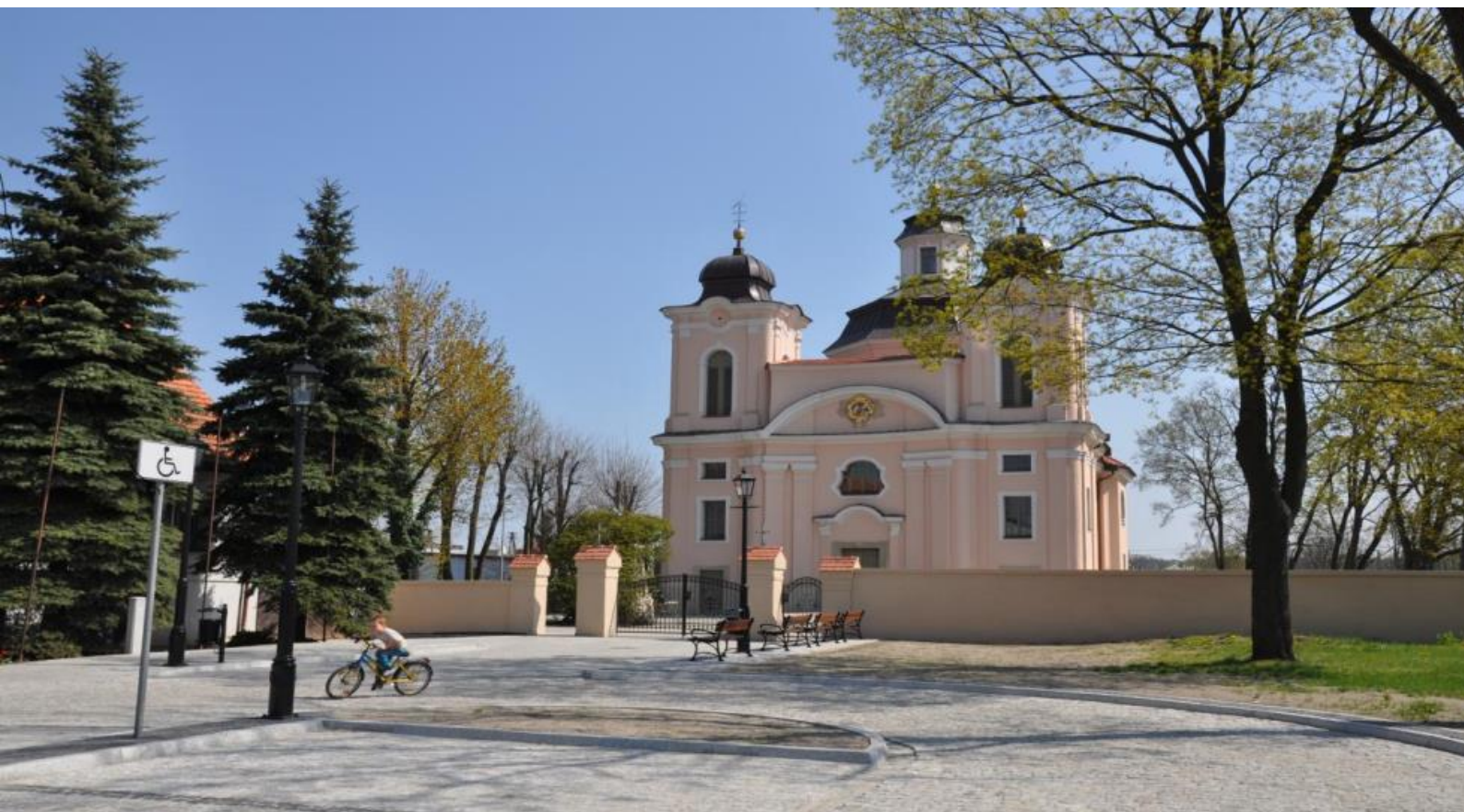
10.1.3. Zabytki

Historia gminy Cieszków sięga ok. 1200 roku przed Chr. (późna epoka brązu) o czym świadczą odnalezione najstarsze ślady bytowania człowieka w okolicy Cieszkowa wywodzącego się z „kultury łużyckiej”. Dowodami na istnienie osady jest pozostałość po cmentarzysku ciałopalnym (eksploatowane około 400 lat) odnalezionym w okolicach dzisiejszej ulicy Piastowskiej. Znaleźiska archeologiczne z tych czasów w postaci urny popielcowej i pozostałych naczyń wykorzystywanych przy obrzędach można oglądać w izbie pamięci znajdującej się w Szkole Podstawowej w Cieszkowie.

O bogatej historii Cieszkowa znakomicie świadczą zabytki na terenie gminy. W wykazie obiektów wojewódzkiej ewidencji zabytków znajduje się 183 obiektów zlokalizowanych na terenie gminy Cieszków. Na szczególną uwagę w odniesieniu do zabytków zasługuje Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Cieszkowie, który został wybudowany w 1753 roku przez księżną Katarzynę Ludwikę z Sapiehów. Teraz pełni funkcje kościoła parafialnego, a po śmierci fundatorki kościoła stał się również mauzoleum księżnej. Jest to mała świątynia zaprojektowana przez Marcina Karola Frantza.

W Cieszkowie nadal utrzymuje się historyczny układ urbanistyczny. Po dawnym mieście pozostał jego układ przestrzenny oparty o kwadratowy rynek oraz główną arterię miejscowości noszącą dziś nazwę gen. Sikorskiego. Pierwsze jego zarysy powstały w XIII w., a ostatecznie ukształtowane zostały w XVIII-XX. Jego elementem są pozostałości dawnego założenia dworsko-parkowego.

Kolejnym zabytkiem interesującym pod względem turystycznym jest Kościół Ewangelicki z I połowy XIX wieku. We wcześniejszych okresach Cieszków zamieszkiwała głównie ludność wyznania ewangelickiego, stąd w 1748 roku oddano do użytku zbór, który przetrwał tylko do 1826 r. – z powodu wybuchu wielkiego pożaru. Na miejscu świątyni ewangelickiej stanął Kościół św. Maurycego wybudowany w stylu neogotyckim. Kościół jest zaprojektowany z charakterystycznym stylem dla obiektów sakralnych ewangelickich, gdzie budowla jest murowana z usytuowanymi po bokach emporami. Od strony rynku widoczna jest wieża kościoła z zegarem zwieńczona specyficznym hełmem. Po okresie II wojny światowej zbór został przejęty przez Kościół Katolicki obecnie znany jest pod nazwą Kościół Pomocniczy Chrystusa Króla.

Na terenie gminy ochronie zabytkowej podlegają również historyczne układy ruralistyczne wsi Biadaszka, Dziadkowo, Góry, Grzebielin, Jankowa, Jawor, Nowy Folwark, Pakosławsko,

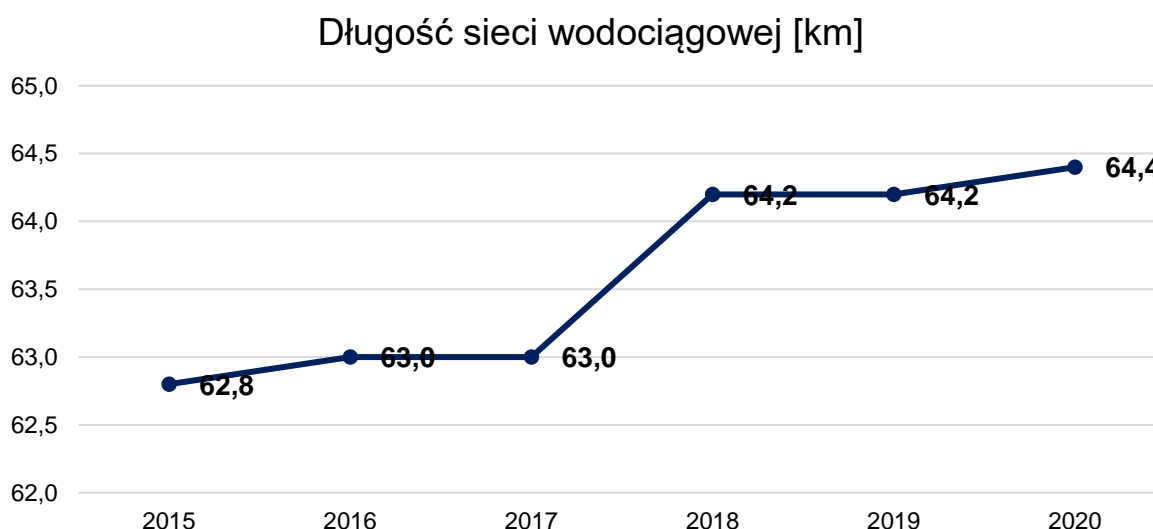
Rakłowice, Sędraszyce, Słabocin, Trzebicko, Ujazd i Zwierzyniec. Problematyczne z punktu widzenia zabudowań jest to, iż łączona jest nowa zabudowa z historycznymi tkankami wiejskimi. Historyczny układ urbanistyczny w Cieszkowie, a także inne układy ruralistyczne pozostałych wsi w większości podlegają ochronie wynikłej z wpisu obiektu w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wpisanych do rejestru zabytków.

10.1.4. Infrastruktura

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

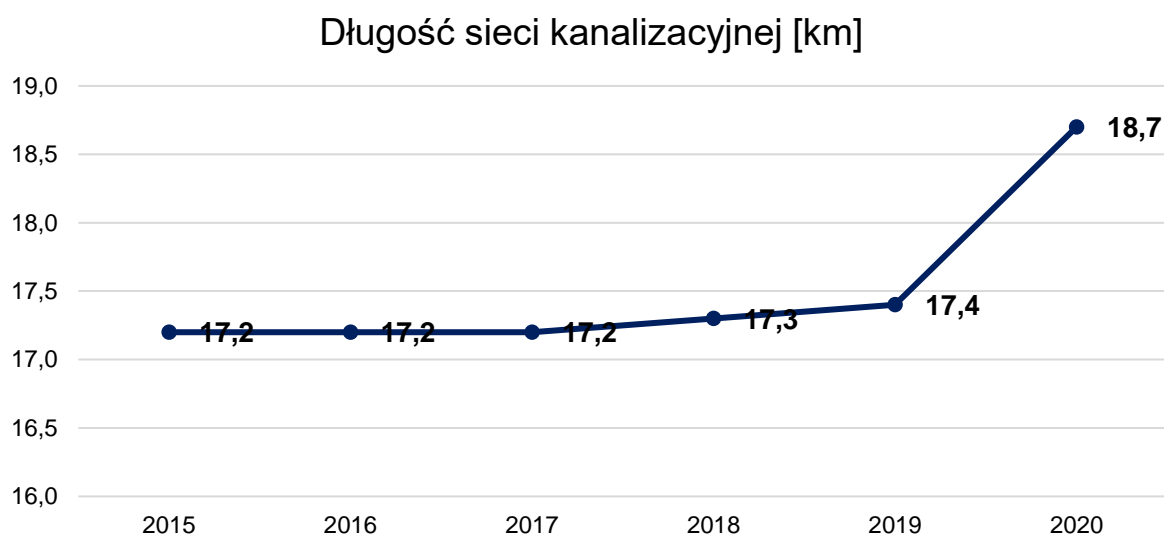
Gmina Cieszków posiada dostatecznie rozwiniętą sieć wodociągową, a obecnie jest ona dostarczana przez 6 wodociągów wykorzystujących ujęcia wód podziemnych. Corocznie wzrasta długość sieci wodociągowej, w roku 2020 jej długość wynosiła 64,4 km.

Wykres 2. Długość sieci wodociągowej [km] na terenie gminy Cieszków w latach 2015-2020.

W roku 2020 liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 1 059, liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej stanowiła wartość 4 653.

W ostatnich latach prowadzone są działania na rzecz rozwoju sieci kanalizacyjnej, co wpłynie w znaczący sposób na poprawę środowiska przyrodniczego na terenie gminy Cieszków (m.in. stan gleb, wód podziemnych i powierzchniowych). W roku 2020 długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła 18,7 km.

Wykres 3. Długość sieci kanalizacyjnej [km] na terenie gminy Cieszków w latach 2015-2020.

W roku 2020 na terenie gminy zlokalizowane były 563 przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej stanowiła wartość 1 865 osób.

Ścieki nieobjęte systemem kanalizacyjnym i gromadzone w zbiornikach przydomowych wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Końcem 2019 r. było zewidencjonowanych na terenie gminy 320 bezodpływowych zbiorników oraz 94 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ciepłownictwo i gazownictwo

W gminie Cieszków nie ma zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło, nie występują również duże kotłownie grzewcze lub technologiczne, zlokalizowane zazwyczaj przy dużych zakładach przemysłowych. Brak jest także lokalnych kotłowni o dużej mocy cieplnej. Zdecydowana większość obiektów na terenie gminy Cieszków jest ogrzewana indywidualnie. Podstawowym nośnikiem energii wykorzystywanym w gminie do celów grzewczych są paliwa stałe, w tym:

- węgiel – 72,8%,
- biomasa – 20,58%,
- gaz – 5,39%.

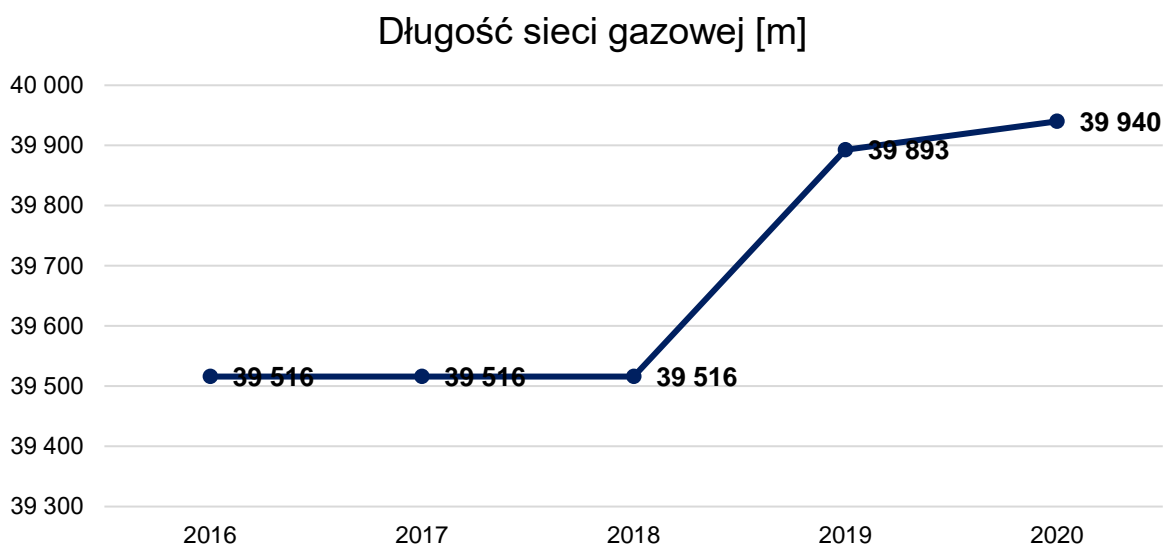
Przez teren Gminy Cieszków przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Poznaniu:

- Lwówek – Odolanów etap II (odcinek Krobia – Odolanów) - 8,4 MOP [MPa], 1 000 DN [mm], rok budowy 2018,
- Odolanów – Załącze - 5,4 MOP [MPa], 500 DN [mm], rok budowy 1975,
- Krobia – Odolanów (policki) – 5,4 MOP [MPa], 500 DN [mm], rok budowy 1979,
- Odgałęzienie Milicz - 5,4 MOP [MPa], 150 DN [mm], rok budowy 1997.

Operatorem sieci dystrybucyjnej gazu w gminie Cieszków jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu. Na terenie gminy znajdują się gazociągi przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia oraz stacje redukcyjno-pomiarowe. Na terenie Gminy Cieszków zlokalizowana jest jedna stacja redukcyjno-pomiarowa II-go stopnia Cieszków, ul. Krotoszyńska (Milicz) o przepustowości 300 m³/h.

Stan techniczny sieci gazowej dystrybutor ocenia w 25% jako dobry, a w 75% jako średni.

Corocznie obserwuje się niewielki przyrost długości sieci gazowej, zgodnie z poniższym wykresem.

Wykres 4. Długość sieci gazowej na terenie gminy Cieszków w latach 2015-2020.

Energia elektryczna

Operatorem infrastruktury elektroenergetycznej i dystrybutorem energii elektrycznej na terenie Gminy Cieszków jest TAURON Dystrybucja S.A.

Oddział we Wrocławiu.

Obszar gminy Cieszków zasilany jest ze stacji 110/20 kV R-163 GPZ Milicz z transformatorami mocy 16 i 25 MVA oraz ze stacji 20/20 kV R-220 PZ Trzebicko. Stacja R-163 GPZ Milicz

zasilana jest liniami 110 kV S-134 i S-188. Na obszarze gminy Cieszków przebiega linia 110 kV S-188 relacji Milicz – Krotoszyn.

Długość sieci energetycznej na terenie gminy:

- WN (110kV) – 8,6 km,
- SN (20 kV) – 64,3 km,
- nN (0,4kV) – 88,6 km.

Na terenie gminy znajduje się 1 080 sztuk przyłączy o długości 30,4 m. Stan techniczny sieci WN, SN i nN oceniany jest jako dobry, urządzenia są eksploatowane zgodnie z przepisami. Sieci elektroenergetyczne na obszarze gminy Cieszków są sukcesywnie remontowane i przebudowywane.

10.1.5. Mieszkalnictwo

W gminie Cieszków przeważająca formą zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zagrodowa. Poprzeplatana jest ona terenami zielonymi jak również łąkami i polami uprawnymi.

Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę gmina Cieszków osiągnęła wartości niższe od wartości dla powiatu milickiego (27,3 m²) i województwa dolnośląskiego (30,3 m²) i wynosi 27,2 m².

Corocznie na terenie gminy Cieszków obserwuje się niewielki wzrost liczby mieszkań, zgodnie z poniższym wykresem. W roku 2019 na terenie gminy zlokalizowanych było 1 345 mieszkań o łącznej powierzchni 126 616 m².

Wykres 5. Liczba mieszkań na terenie gminy Cieszków w latach 2016-2019.

Tabela 6. Wskaźniki zasobu mieszkaniowego gminy Cieszków w latach 2015-2020.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powierzchnia mieszkań [m²]	121 945	123 023	123 799	125 317	126 616	127 602
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m²]	93,3	93,5	93,6	93,8	94,1	94,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m²]	26,1	26,5	26,5	26,7	27,2	27,4

Dane statystyczne GUS opisują sytuację mieszkaniową Gminy Cieszków jako korzystną. W analizowanym okresie wzrosła liczba mieszkań na terenie Gminy. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi ponad 94 m², przeciętne mieszkanie ma ponad cztery pomieszczenia (izby). Mieszkania wyposażone są w niezbędne media, co zapewnia mieszkańcom właściwy komfort życia. Standard mieszkań jest dość wysoki.

97,38 % mieszkań ma dostęp do bieżącej wody, 94,46 % mieszkań ma ustęp splukiwany, 90,64 % mieszkań wyposażonych jest w łazienkę, 73,35 % mieszkań posiada centralne ogrzewanie. 19,24% mieszkań jest podłączonych do sieci gazowej. Sytuację mieszkaniową Gminy Cieszków można zatem ocenić jako dobrą, bowiem liczba mieszkań, ich standard, w tym wyposażenie w podstawowe media w dużym stopniu zapewniają dobrą jakość życia mieszkańców.

10.1.6. Środowisko

Największy wpływ na jakość powietrza na terenie gminy Cieszków ma emisja powierzchniowa generowana przez gospodarstwa domowe na terenie gminy. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest: spalanie paliwa stałego (węgiel, drewno opałowe, ekogroszek), sporadyczne incydenty spalania odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych. Emisja powierzchniowa na terenie gminy jest szczególnie uciążliwa w sezonie grzewczym.

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą także emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie gminy Cieszków największym nasileniem ruchu komunikacyjnego charakteryzuje się przebiegająca przez środek gminy droga krajowa nr 15.

Emisja przemysłowa na terenie gminy Cieszków ma znikomy wpływ na jakość powietrza.

Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego dla roku 2020 wykonana przez Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska we Wrocławiu Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wykazała przekroczenia poziomu docelowego Benzo(a)pirenu (średnia roczna) ze względu na ochronę zdrowia.

W powiecie milickim nie ma stałych stacji monitoringu powietrza, stąd trudny jest do określenia poziom jakości powietrza w gminie Cieszków.

Klimat

Gmina Cieszków jest położona w zasięgu regionu śląsko-wielkopolskiego i znajduje się pod wpływem oceanicznych i kontynentalnych mas powietrza (przeważają masy oceaniczne). Średnioroczne nasłonecznienie wynosi około 1600 h i jest to najwyższy wynik notowany w województwie dolnośląskim.

Średnioroczna temperatura to 7,5°C. Rozkład średnich temperatur w poszczególnych miesiącach przedstawia się następująco: lipiec około 23°C, styczeń -2°C, kwiecień 9°C, październik 11°C. Nieco wyższa temperatura w październiku niż w kwietniu wskazuje na przewagę wpływów oceanicznych (jesień cieplejsza od wiosny).

Na terenie gminy średnia roczna wilgotność względna wynosi 81%, a średnia suma rocznych opadów < 550 mm. W obrębie Wzgórz Cieszkowskich suma opadów kształtuje się na nieco wyższym poziomie, do 600 mm. Średnia suma opadów dla półrocza letniego wynosi < 400

mm. Przeciętna suma opadów w lipcu to 85 mm, w styczniu < 40 mm. Pokrywa śnieżna zazwyczaj utrzymuje się przez 60 dni w ciągu roku.

Występuje tu zachodnia oraz północno-zachodnia cyrkulacja powietrza. Dominujący kierunek wiatrów to wiatry zachodnie (22%) oraz północno-zachodnie (16%). Nie bez znaczenia są też wiatry południowo-zachodnie, najmniejszy udział mają wiatry z kierunku północnego. Latem dominują wiatry północno-zachodnie, a zimą południowo-zachodnie. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni.

Na tle województwa dolnośląskiego cieszkowski klimat wyróżnia dość wysokie nasłonecznienie oraz mała wilgotność. Ze względu na suchość klimatu notuje się niskie sumy opadów oraz niskie parametry klimatycznego bilansu wodnego, który bywa dodatni wyłącznie w okresie zimowym. W ciągu trwania całego roku, a szczególnie w półroczu letnim zaznacza się znaczny deficyt wodny. Niemniej jednak klimat gminy charakteryzuje dość duża wilgotność powietrza i wysoka frekwencja mgieł, co wiąże się z silnie rozwiniętą siecią hydrograficzną pobliskiej Doliny Baryczy oraz doliny Śląskiego Rowu.

Walory przyrodnicze i obszary chronione

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy Cieszków wynosi 1 497,57 ha i stanowi prawie 15% powierzchni gminy.

W południowo-zachodniej części gminy przebiega fragment Parku Krajobrazowego „Doliny Baryczy” (obszar węzłowy oznaczony symbolem 18M-obszar milicki). Wymieniony obszar chroniony obejmuje częściowo miejscowości Zabornia, Grzebielin i Dziadkowo w obrębie gminy Cieszków.

Na obszarze Gminy Cieszków znajdują się trzy Obszary Natury 2000:

- Obszar Natura 2000 – Chłodnia w Cieszkowie, powierzchnia 18,54 ha, KOD PLH020001
- Obszar Natura 2000 – Dolina Baryczy, kod PLB020001,
- Obszar Natura 2000- Ostoja nad Baryczą, kod PLH020041

Ciekawym pod względem fauny jest obszar Chłodni w Cieszkowie – jest to obszerna, ceglana piwnica lodowa położona w lesie. Wcześniej pomieszczenie to służyło jako spiżarnia pałacu cieszkowskiego. Obecnie pałac już nie istnieje, a pozostałości upodobały sobie nietoperze. Jest to jedno z trzech największych schronień nietoperzy na terenie Dolnego Śląska. Każdą zimę w „chłodni” spędza ok. 200 osobników. Walory tego miejsca związane są z różnorodnością gatunków nietoperzy tu występujących. Jest to schronienie dla nocków

dużych, nocków Natterera, nocków rudych, mroczków późnych, gacków brunatnych, gacków szarych i mopków.

W granicach gminy znajduje się także Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy. Obszar jest największym w Europie Środkowej skupieniem acidofilnych lasów liściastych różnego typu, z pomnikowymi okazami dębów i buków często o wieku powyżej 200 lat o wysokich wartościach hodowlanych.

Na obszarze gminy ochronie podlegają również pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy- Cieszków, południowo– wschodnia część parku, od strony ul. Grunwaldzkiej, wł. Urząd Gminy Cieszków, podstawa prawna: Rejestr Nr 222, Decyzja 11/79 z dnia 11.12.1979 r.
- Platan klonolistny- Cieszków, południowo–wschodnia część parku, od strony ul. Grunwaldzkiej, wł. Urząd Gminy Cieszków, podstawa prawna: Rejestr Nr 221, Decyzja 10/79 z dnia 11.12.1979 r,
- Dąb szypułkowy - Zwierzyniec, 400 m. od osady w oddz. 13 w kierunku południowo– wschodnim w pobliżu wiaty przy szlaku turystycznym, wł. Nadleśnictwo Milicz, podstawa prawna: Rejestr Nr 98, Decyzja 18/66 z dnia 28.02.1966 r.

W granicach gminy zlokalizowanych jest także 7 użytków ekologicznych, w tym cztery bagna.

Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 3 352,14 ha, co daje lesistość na poziomie 33,2%.

Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem wyższy od średniej krajowej, która wynosi 30,0%.

Dominującymi w strukturze leśnej gatunkami są sosna zwyczajna, świerk pospolity, dąb szypułkowy, buk zwyczajny, olsza czarna i brzoza brodawkowa. Występują tu także: jodła pospolita, modrzew europejski, dąb bezszypułkowy, grab pospolity, klon, lipa, wiąz, topola i wierzby. Warto także zwrócić uwagę na następujące gatunki występujące na terenie Gminy Cieszków: sosna wejmutka, daglezwia, dąb czerwony, grochodrzew, jałowiec, jarzab pospolity, glóg, czeremcha, kruszyna, trzmielina, żarnowiec, czeremcha amerykańska oraz cis pospolity.

Na terenie gminy znajdują się trzy leśnictwa (Zwierzyniec, Sędraszyce oraz Rakłowice), a także część dwóch innych leśnictw: Gogołowic i Gądkowic. Wszystkie te jednostki podlegają Nadleśnictwu Milicz.

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne na terenie gminy Cieszków powstają głównie w gospodarstwach domowych, obiektach użyteczności publicznej oraz infrastruktury (handel, usługi itp.).

Gmina Cieszków jest związkiem międzygminnego związku „EKO SIÓDEMKA”, który realizuje gospodarkę odpadami na terenie gminy. W skład związku wchodzi siedem gmin: Krotoszyn, Kobylin, Zduny, Sulmierzyce, Cieszków, Koźmin Wielkopolski i Rozdrażew. Celem utworzenia tego porozumienia było wspólne organizowanie odbierania odpadów komunalnych z terenu gmin należących do Związku.

Odpady komunalne z terenu gminy Cieszków odbierane są w postaci zmieszanej i selektywnej. Właściciele nieruchomości zamieszkałych gromadzą odpady zmieszane jak i segregowane w workach przeznaczonych do tego celu, również odpady segregowane (papier i makulatura, szkło, tworzywa sztuczne, metal, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, bioodpady) w workach różnego koloru w zależności od rodzaju odpadów segregowanych (przedsiębiorca odbierający odpady zapewnia właścicielom nieruchomości zamieszkałych worki przeznaczone do gromadzenia odpadów segregowanych).

W roku 2020 z terenu gminy Cieszków zebrano 742,9 ton odpadów komunalnych, w tym:

- 12,7 ton papieru i tektury,
- 107,5 ton szkła,
- 112,4 ton tworzyw sztucznych,
- 333,3 ton odpadów ulegających biodegradacji,
- 177 ton pozostałych odpadów komunalnych.

W roku 2019 na jednego mieszkańca gminy 151,31 kg odpadów komunalnych, w roku 2020 zaś 120,4 kg odpadów komunalnych.

Gmina corocznie prowadzi działania związane z usuwaniem wyrobów azbestowych udzielając dotacji na ten cel. Masa odpadów azbestowych została przedstawiona na podstawie danych z bazy azbestowej.

Tabela 7. Masa wyrobów azbestowych [kg] na terenie gminy Cieszków.

Masa wyrobów azbestowych [kg]	Razem	Osoby fizyczne	Osoby prawne
Zinwentaryzowane	544 267	524 241	20 026
Unieszkodliwione	112 707	112 707	0
Pozostałe do unieszkodliwienia	431 560	411 534	20 026

Wody

Znaczącym elementem środowiska naturalnego dla gminy są jej wody podziemne i powierzchniowe (zajmują 243 ha powierzchni). Do wód powierzchniowych przede wszystkim należą rowy o powierzchni około 74 ha (zajmują one 2,4 % powierzchni Gminy), wody stojące stanowią 169 ha (co stanowi 1,68% powierzchni gminy).

Na terenie gminy nie znajdują się duże zbiorniki wodne, jedynie w jej zachodniej i południowo-zachodniej części znajduje się kilka niewielkich zbiorników o charakterze stawów hodowlanych (łączna powierzchnia zalewu 169 ha).

Na terenie gminy Cieszków zlokalizowane są następujące Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- Czarna Woda RW60001714189,
- Zawłoka RW600017141929,
- Dopływ spod Wężewic RW60001714312,
- Kanał Godnowski RW600017143149,
- Dopływ spod Pomorsk RW60001714332,
- Orla od źródła do Rdęcy RW60001714639.

Stan wszystkich JCWP na terenie gminy oceniono jako zły. Wszystkie JCWP za wyjątkiem Dopływu spod Pomorsk są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Odwodnienie terenu zachodzi przy udziale prawobrzeżnego dopływu rzeki Baryczy i rzeki Orlej. W zachodniej i południowo-zachodniej części sieć cieków z przepływającą wodą stałą spływa do rzeki Orlej. Natomiast w rejonie wschodnim i południowo-wschodnim cieki i rowy melioracyjne spływają ku Baryczy. Odwodnienie na terenie gminy zachodzi poprzez cieki Czarny Potok i Rów Graniczny. Procesy hydrograficzne odbywają się również za pomocą kanału Godnowskiego i Lilków-Gądkowice.

Wody podziemne na tym terenie ukształtowane zostały poprzez poziomy wodonośne czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Woda pitna czerpana jest z utworów czwartorzędowych. W północno-wschodniej części gminy położony jest zbiornik wód podziemnych – Smoszew 309 (jest to poziom najwyższej ochrony).

Na terenie analizowanej gminy znajdują się jednolite części wód podziemnych numer 79 i 80. Ich stan określono jako dobry.

Na terenie gminy Cieszków nie występuje zagrożenie powodziowe.

10.2. Strefa społeczna

10.2.1. Demografia

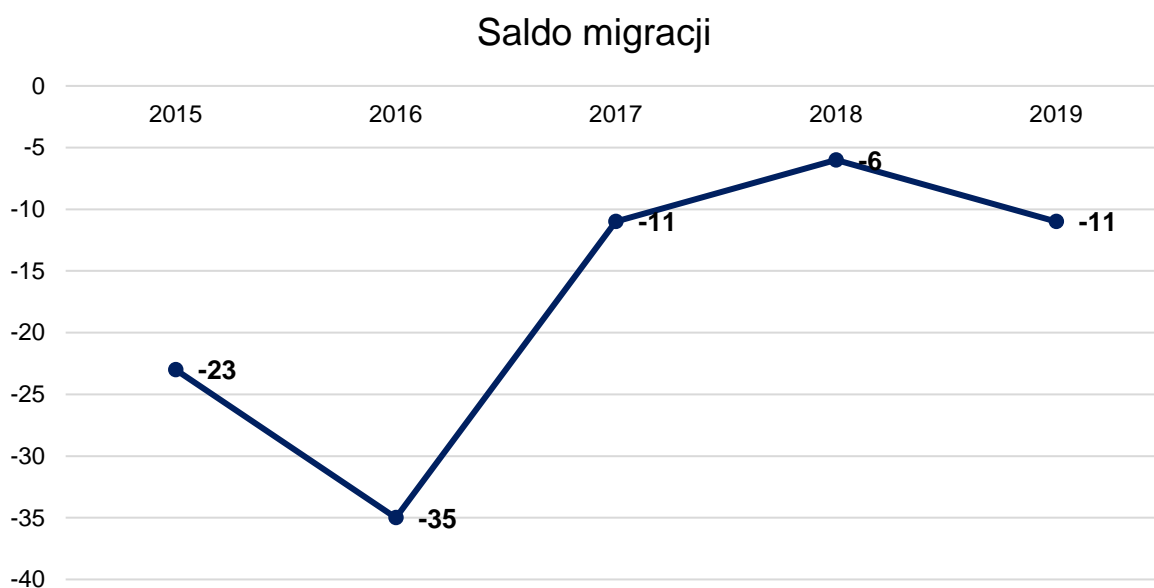
Liczba mieszkańców gminy Cieszków w ostatnich latach wykazuje wahania wartości, z tendencją spadkową w ostatnich 3 latach. W 2020 roku teren gminy zamieszkiwało 4 657 osób.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Cieszków w latach 2015-2020.

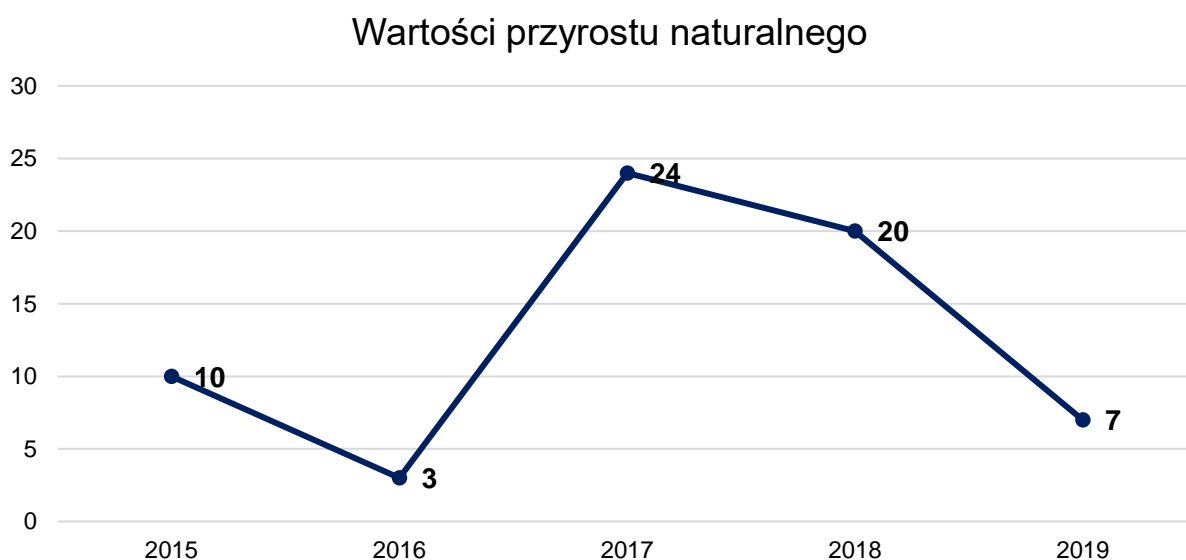
Na liczebność populacji gminy Cieszków istotny wpływ mają też procesy migracyjne. Dane statystyczne pokazują, że to zjawisko występuje na terenie gminy i chociaż nie są to duże wartości liczbowe, to jednak rzutują na ogólną liczbę mieszkańców. Saldo migracji w analizowanym okresie wykazywało wartość ujemną. Pokazane w zestawieniach wartości potwierdzają, że zjawisko migracji zmienia się w kolejnych latach, wykazując tendencję

niewielką spadkową, co jest pozytywnym aspektem.

Wykres 6. Saldo migracji w gminie Cieszków w latach 2015-2019.

W ramach oceny sytuacji demograficznej na terenie gminy Cieszków przeanalizowano wartości wskaźnika przyrostu naturalnego, które w ostatnich latach osiągały dodatnie wartości. Wskaźnik przyrostu naturalnego cechuje się wahaniami wartości, w ostatnich latach, z niewielką tendencją spadkową.

Wykres 7. Wartości przyrostu naturalnego w latach 2015-2020 na terenie gminy Cieszków.

Wśród urodzonych na przestrzeni analizowanego okresu dominuje płeć męska, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 8. Przyrost naturalny według płci w gminie Cieszków.

	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	10	3	24	20	7
Mężczyźni	5	1	17	10	9
Kobiety	5	2	7	10	-2

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Cieszków została przedstawiona z podziałem na 3 grupy:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym,
- grupa w wieku produkcyjnym,
- grupa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na terenie gminy Cieszków w latach 2015-2020.

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
w wieku przedprodukcyjnym	osoba	20,6	20,6	20,8	20,4	20,3
w wieku produkcyjnym	osoba	62,5	61,7	60,6	60,0	59,7
w wieku poprodukcyjnym	osoba	16,9	17,6	18,5	19,6	20,0

Zdecydowana większość mieszkańców plasuje się w przedziałach zaliczanych do wieku produkcyjnego, mniej liczne w całej populacji są grupy w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) i poprodukcyjnym (64 lata i więcej). Grupę osób w wieku przedprodukcyjnym charakteryzuje tendencja spadkowa jako skutek mniejszej liczby urodzeń mieszkańców gminy Cieszków. Grupę w wieku produkcyjnym także charakteryzuje tendencja spadkowa, coraz mniej osób w grupach wiekowych uprawnionych do wykonywania zatrudnienia obserwuje się wśród mieszkańców gminy. Grupą, w której dominuje wyraźna tendencja wzrostowa są osoby w wieku poprodukcyjnym.

Przeanalizowane dane wskazują, iż zjawisko starzenia się lokalnej społeczności na terenie gminy Cieszków może się nasilać, co niesie za sobą określone konsekwencje.

10.2.2. Pomoc społeczna

Główny cel pomocy społecznej to umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania te realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszkowie.

Pomoc społeczna wkracza w sytuacje osób i rodzin wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych własnym działaniem. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobiega tym sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Zestawienie danych pokazuje, że w 2015 roku 245 rodzin w gminie Cieszków korzystało z pomocy społecznej. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje, podobnie jak liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2015-2020 na terenie gminy Cieszków.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	245	229	198	174	146
Liczba osób w rodzinach	962	645	544	485	414

Analiza natężenia problemów społecznych gminy Cieszków pozwala stwierdzić, że jednym z najdotkliwiej odczuwanych problemów jest trudna sytuacja finansowa i brak środków do życia na poziomie umożliwiającym pełne zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Zjawisko to definiowane jest w systemie pomocy społecznej jako ubóstwo. Brak dochodów lub dochody nie wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, to także przyczyny trudności w innych sferach życia społecznego, zwłaszcza w kwestiach zdrowotnych i edukacyjnych. Brak środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych należy traktować priorytetowo. Jest to bowiem problem, który wpływa na jakość życia mieszkańców oraz ogranicza możliwości rozwoju społecznego i gospodarczego. Problemem powiązany z ubóstwem jest bezrobocie. Brak zatrudnienia wpływa na wysokość dochodów mieszkańców, co pozostaje w ścisłej korelacji z problemem ubóstwa.

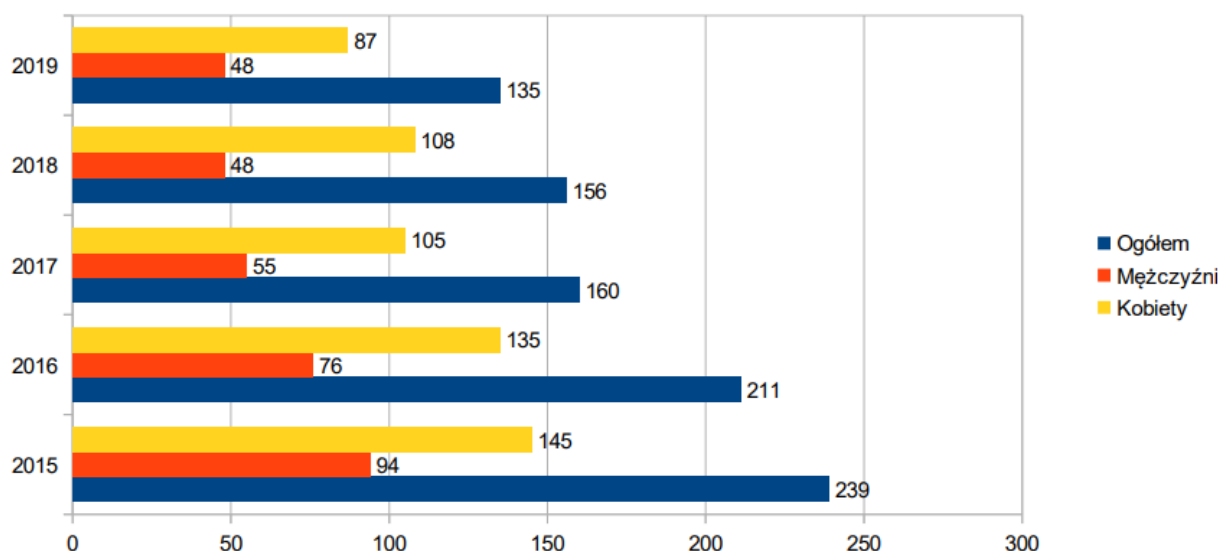
Wykaz głównych problemów społecznych na terenie gminy Cieszków przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Natężenie problemów społecznych i negatywnych zjawisk społecznych na obszarze gminy Cieszków w latach 2015-2019 analizowane na podstawie liczby rodzin objętych różnorodnym wsparciem społecznym.

	2015	2016	2017	2018	2019
ubóstwo	71	74	54	37	29
sieroctwo	0	0	0	0	0
bezdomność	2	0	0	0	0
bezrobocie	139	119	95	78	66
niepełnosprawność	62	70	65	63	53
długotrwała lub ciężka choroba	22	14	16	11	14
przemoc w rodzinie	0	1	1	1	3
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	16	13	10	17	13
bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	6	14	14	11	13
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	4	3	1	2
alkoholizm lub narkomania	0	6	6	2	1
zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej	2	0	1	5	0
klęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0	4	0	0

10.2.3. Bezrobocie

Analizując poziom bezrobocia na terenie gminy zauważyć można, iż liczba osób bezrobotnych na terenie gminy spada, zgodnie z poniższym wykresem. W roku 2019 na terenie gminy zamieszkiwało 135 osób bezrobotnych, w tym 87 kobiet.

Wykres 8. Liczba bezrobotnych w latach 2015-2019 w podziale na płeć).

Poddany analizie statystycznej problem bezrobocia pokazuje, że w grupie osób w wieku aktywności zawodowej osoby bezrobotne stanowią niewielki odsetek, który przejawia tendencję spadkową. W zestawieniach statystycznych daje się zauważyć jeszcze jeden ważny aspekt, który potwierdza zmniejszenie się problemu bezrobocia i poprawę sytuacji na rynku pracy. Na przestrzeni badanych lat wzrosła liczba osób zatrudnionych.

W Gminie Cieszków liczba pracujących na 1000 w 2019 roku wynosiła 94 osoby. Jest najniższą wartością notowaną w porównaniu do okolicznych gmin.

10.2.4. Kultura, Sport, Rekreacja

Kultura

Na obszarze gminy Cieszków dostępność do organizacji kulturalnych jest bardzo ograniczona.

W ramach tej kategorii instytucji działa:

- Gminne Centrum Kultury, pod które podlegają:
  - jedna Gminna Biblioteka Publiczna w Cieszkowie oraz dwie filie: w Guzowicach i Trzebicku,
  - 12 świetlic wiejskich.

Głównymi zadaniami Gminnego Centrum Kultury jest:

- Organizowanie imprez artystycznych i rozrywkowych,
- Doposażenie księgozbiorów bibliotecznych,
- Działalność na rzecz rozwoju uzdolnionej młodzieży,
- Wspieranie rękodzieła ludowego i artystycznego,
- Pobudzanie zainteresowania kulturą przez edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę.

Przy Gminnym Centrum Kultury działa Klub Seniora (zrzeszający ok. 100 członków). W ramach działalności klubu organizowane są spotkania okolicznościowe (np. Opłatek, Wielkanoc, Karnawał, Dni Seniora, Andrzejki), wyjazdy nad morze i wycieczki krajoznawcze.

Kolejną instytucją działającą na terenie gminy Cieszków jest Gminna Biblioteka Publiczna. Oprócz podstawowej działalności polegającej na wypożyczaniu książek organizowane są przez nią wystawy okolicznościowe, wydawnicze czy plastyczne. Odbývają się również warsztaty plastyczne, czytanie bajek, gry i zabawy o charakterze edukacyjnym: Dzień Misia, Dzień Kota. Jednak mimo starań ze strony pracowników czytelnictwo wciąż spada, głównie ze względu na bardzo ograniczoną ilość woluminów, brak dostępu do Internetu i e-booków.

Na aktywność w życiu kulturalnym mieszkańców gminy mają również wpływ świetlice wiejskie. Służą one w szczególności do organizacji spotkań okolicznościowych, czy imprez plenerowych np. Andrzejek, Dnia Dziecka czy Zabawy Sylwestrowej. W Guzowicach, Ujeździe, Trzebicku dość pręźnie udziela się Koło Gospodyń Wiejskich. Dzięki zajęciom w tych obiektach powstają wystawy i konkursy np. Konkurs Wielkanocny, Bożonarodzeniowy. Przy świetlicy wiejskiej w Pakosławsku działa również zespół Viatori, który uświetnia imprezy organizowane przez Gminne Centrum Kultury, a ponadto bierze on udział w konkursach poza gminą. Dzięki działalności świetlic wzrasta aktywność społeczeństwa lokalnego. Wokół obiektów zagospodarowane są place rekreacyjne, z których korzystają mieszkańcy. Obecnie wszystkie świetlice wiejskie są wyremontowane.

Sport i rekreacja

Na terenie gminy Cieszków istnieje kilka boisk wiejskich (Pakosławsko, Guzowice, Dziadkowo, Góry, Ujazd), a także dwie przyszkolne sale gimnastyczne, hala sportowa, boisko do tenisa i stadion sportowy. Cieszkowski stadion ma pojemność 1000 miejsc (w tym 80-120 miejsc siedzących) i jest wyposażony w szatnię, zaplecze, natryski oraz siłownię. Powierzchnia boiska wynosi 600 m². Należy nadmienić, że w hali sportowej Szkoły Podstawowej w Cieszkowie istnieje kompleks wspinaczkowy, który stale jest modernizowany i rozbudowany.

Na terenie gminy zlokalizowane są:

- siłownia zewnętrzna na terenie parku w Cieszkowie
- 15 placów zabaw. Plac zabaw zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Brzezina, Cieszków park, Cieszków osiedle, Dziadkowo, Góry, Guzowice, Jawor, Nowy Folwark, Pakosławsko, Rakłowice, Sędraszyce, Słabocin, Trzebicko, Ujazd, Wężowice

10.2.5. Stowarzyszenia

Na terenie Gminy Cieszków działa 16 organizacji pozarządowych. Sześć z nich to Ochotnicze Straże Pożarne, które zlokalizowane są w Dziadkowie, Cieszkowie, Guzowicach, Brzezinach, Pakosławsku i Ujeździe. Ochotnicze straże pożarne (OSP) realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, a także prowadzą na szeroką skalę działania profilaktyczne skierowane głównie do młodzieży. OSP stanowi ważny element krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Aby możliwe było sprawne funkcjonowanie OSP konieczne są inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie siedziby straży.

Do stowarzyszeń kultury fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej należą: Klub Sportowy „Pogoń”, Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych, Uczniowski Klub Sportowy „Shodan”, Klub Kibica „Olimpia”. Wszystkie zlokalizowane są w Cieszkowie, gdzie znajdują się także III Cieszkowski Środowiskowy Szczep Drużyn Harcerskich "Sokół", Stowarzyszenie „Z nami możesz więcej”, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Cieszkowskiej oraz Stowarzyszenie Vita im. prof. Achille Maria Triacca. W innych sołectwach zlokalizowane są Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Pakosławsku, Stowarzyszenie „Leśne Dziady” w Dziadkowie oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Dziadkowie

10.2.6. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Cieszków zlokalizowane są 2 przychodnie, świadczące usługi medyczne

w ramach podstawowej opieki zdrowotnej:

- Przychodnia lekarska NZOZ Eskulap ul. Ogrodowa 1a,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej CORDIALIS ul. Sikorskiego 53.

W 2019 roku mieszkańcom Gminy udzielono 31 392 porady medyczne, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje średnią ponad 6,73 porady rocznie. Na terenie Gminy funkcjonuje jedna ogólnodostępna apteka. W opinii mieszkańców i lokalnych liderów taki układ instytucji

zapewniających ochronę zdrowia nie utrudnia mieszkańcom gminy dostępu do świadczeń zdrowotnych. Problemem jest brak dostępu do specjalistycznych usług medycznych, które są dostępne na poziomie placówek powiatowych i wojewódzkich.

10.2.7. Oświata

W gminie Cieszków w 2020 roku funkcjonowały następujące placówki oświatowe: przedszkole oraz 2 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi:

- Szkoła Podstawowa w Cieszkowie,
- Szkoła Podstawowa w Pakosławsku.

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji brutto w okresie 2015 - 2019 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 10. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w latach 2015 -2019 na terenie gminy Cieszków.

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019
szkoły podstawowe	%	91,41	96,51	90,28	87,50	88,27

W latach 2015-2019 współczynnik skolaryzacji dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy wykazał wartość mniejszą niż 100. Oznacza to, że mieszkańcy gminy Cieszków uczęszczają też do innych szkół podstawowych niż do tych, które znajdują się na terenie ich gminy.

Jednym z elementów, który pozwala na ocenę poziomu edukacji na terenie gminy są wyniki egzaminów ósmoklasisty. Wyniki egzaminu dla Szkoły Podstawowej w Cieszkowie oraz porównanie do wartości dla powiatu milickiego i województwa dolnośląskiego przedstawiono poniżej.

Tabela 11. Wyniki egzaminów ósmoklasisty z terenu gminy Cieszków w analizie porównawczej.

	Język polski	Matematyka	Język angielski	Język niemiecki
szkoła w Cieszkowie	57,0	37,0	61,0	100,0
powiat milicki	54,0	38,0	59,0	49,0
województwo dolnośląskie	58,0	45,0	66,0	48,0

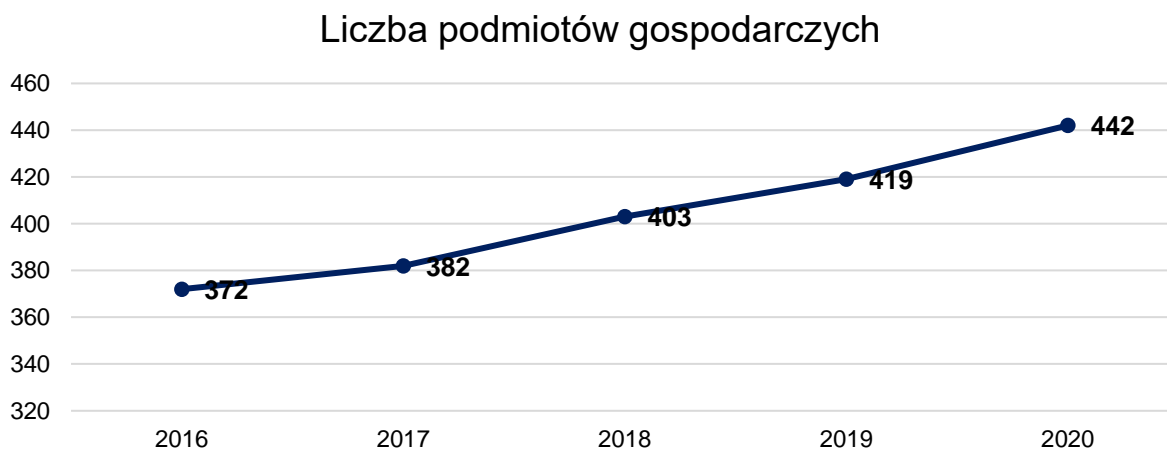
Osiągnięte wyniki przytaczanego egzaminu są zbliżone do wyników powiatowych, ale nieco niższe od wartości dla województwa dolnośląskiego.

10.3. Strefa gospodarcza

10.3.1. Podmioty gospodarcze

W roku 2020 liczba podmiotów gospodarczych stanowiła wartość 779 podmiotów gospodarczych. Obserwowana jest niewielka tendencja wzrostowa.

Wykres 9. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Cieszków w latach 2016 – 2020.

Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w roku 2020 dla gminy Cieszków wynosiła 3,4, podczas gdy wartość dla powiatu wynosiła 5,6, a dla województwa dolnośląskiego 7,0. W związku z tym zauważyć można, iż teren gminy charakteryzuje się niskim poziomem przedsiębiorczości co jest typowe dla gmin wiejskich.

Podmioty wg PKD przedstawiono w poniższej tabeli. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne.

Biorąc pod uwagę branże w gminie Cieszków przede wszystkim dominuje handel, a także działalności związane z robotami budowlanymi. Dominują także usługi – 53 podmioty. Dobrze rozwinięta jest sieć sklepów. Są to jednak małe punkty o średnim zatrudnieniu.

Tabela 12. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności na terenie gminy Cieszków (stan na 31.12.2020 r.).

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	
OGÓLEM	442
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	40
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F. Budownictwo	105
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	122
H. Transport i gospodarka magazynowa	28
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9
J. Informacja i komunikacja	13
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	17
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4
P. Edukacja	10
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	15
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja i	
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	25

10.3.2. Rolnictwo

Na gospodarczą sferę gminy Cieszków wpływa również rolnictwo mimo ograniczonej przestrzeni do uprawy. Dominuje uprawa roślin, ale rozwija się również hodowla trzody chlewnej i bydła rogatego (w mniejszym stopniu drób).

Pod względem upraw przeważają zboża (77% areалу zasiewów), a w tym żyta (24% zasiewów). Znaczenie ma również hodowla ryb w występujących na terenie gminy stawach.

Rolnictwo prawie całkowicie należy do sektora prywatnego. Grunty i obiekty po byłym PGR w Cieszkowie zostały przejęte przez Agencję Nieruchomości Rolnej i w dużej części zasoby te zostały rozdysponowane.

Na wymienionym obszarze powstały obecnie przedsiębiorstwa produkcyjno-usługowe powiązane z gospodarką rolną:

- VERA – AGRA sp. z o.o., Guzowice 14, 56-330 Cieszków
- Ekovit sp. z o.o. w Słabocinie
- Gospodarstwo Rolne Moczłowski
- Gospodarstwo Rolne Światała

Działalność związana z rolnictwem jest mocno rozdrobniona, a średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 8,9 ha. Duży odsetek gospodarstw rolnych to takie o powierzchni od 1-5 ha i stanowią one 56% gospodarstw indywidualnych w ogólnej liczbie (co stanowi 13% użytków rolnych). Większe gospodarstwa rolne o areale powyżej 15 ha stanowią tylko 15% liczby gospodarstw, a pod względem przestrzennym zajmują one około 55% przestrzeni rolniczej. Powyższa sytuacja wymusza na właścicielach gospodarstw konieczność poszukiwania dodatkowego zarobku z uwagi na niską towarowość, stąd pojawienie się drobnych przedsiębiorstw usługowych lub produkcyjnych.

W roku 2020 na terenie gminy Cieszków funkcjonowało 531 gospodarstw rolnych w tym

- do 1 ha - 49 gospodarstw,
- od 1 do 2 ha – 157 gospodarstw,
- od 2 do 5 ha – 137 gospodarstw,
- od 5 do 7 ha – 30 gospodarstwa,
- od 7 do 10 ha – 40 gospodarstw,
- od 10 do 15 ha – 39 gospodarstw,
- 15 ha i powyżej – 79 gospodarstw.

10.3.3. Turystyka

W Gminie Cieszków występuje słabo rozwinięta baza noclegowa. Nie występują obiekty noclegowe skategoryzowane. Oferta noclegowa ogranicza się do kilku następujących obiektów:

- „U Bartka – smaźalnia ryb i łowisko” Średzina – Gmina Cieszków, Nowy Zamek – Średzina, 56-300 Milicz,
- „Dom Światła Tęczy” – Jawor, Gmina Cieszków, 56-330,
- AGROTURYSTYKA Mariola i Roman VOGT, Guzowice 39, Gmina Cieszków
- Domki rekreacyjne Ala i Olo – Trzebicko Dolne, 56-330 Cieszków

Turystyka nie odgrywa gospodarczej roli na tym terenie. Jednak występują tu walory przyrodniczo-krajobrazowe o takim właśnie potencjale. Na obszarze Gminy występują również zabytkowe obiekty, który mogłyby przyciągać turystów z całej Polski, ale ich zły stan techniczny i brak promocji, a także słaba infrastruktura powoduje, iż nie są one często odwiedzane. Duża ilość terenów leśnych, pól uprawnych generuje także potencjał na stworzenie warunków do rozwijania agroturystyki.

W obszarze Doliny Baryczy istnieje gęsta sieć szlaków turystycznych (pieszych, konnych, kajakowych). Niebieski szlak archeologiczny łączy zarówno miejsca ciekawe przyrodniczo, jak i zabytki oraz pamiątki świadczące o historii regionu. Zielony szlak – szlak rezerwatów przyrody – to z kolei szlak łączący ze sobą osobliwości nadbaryckiej przyrody chronionej w rezerwach przyrody. Szlak zamkowy (czerwony) zatacza szeroką pętlę po Dolinie Baryczy i pozwala poznać przyrodę okalającą stawy w Dolinie Baryczy oraz krajobraz morenowy wzgórz na południu regionu. Szlak niebieski – wierzchowicki to krótka pętla, która umożliwia okrężną wycieczką po okolicach Krośnic i Wierzchowic. Na szlaku znajduje się wzgórze widokowe z szeroką panoramą Doliny Baryczy. Barokowy szlak fundacji Hatzfeldów (szlak zielony) łączy najciekawsze barokowe kościoły ufundowane przez żmigrodzkich książy Hatzfeldów. Szlak żółty prowadzi dookoła Milicza i stanowi pętlę łączącą najciekawsze miejsca w bezpośrednim otoczeniu miasta Milicza. W tym rejonie znajduje się również szlak czarny, tzw. Szlak Wzgórz Cieszkowskich będący krótkim szlakiem przebiegającym przez wzniesienia ograniczające Kotlinę Milicko-Odolanowską od strony północnej.

Część ze wspomnianych szlaków przebiega przez gminę Cieszków. Należy zatem zadbać, aby na terenie gminy wyznaczyć większą ilość tras turystycznych, które będą atrakcją dla osób odwiedzających region.

Wspomniane szlaki turystyczne znajdują się przede wszystkim w Dolinie Baryczy i w sąsiednich gminach. Możliwości przyrodnicze gminy Cieszków wciąż nie zostały wystarczająco wykorzystane i zagospodarowane. Potencjał środowiska naturalnego w tym miejscu powinien być dostrzeżony i rozwijany, ponieważ bez wątplenia atrakcyjne położenie gminy, oddalenie od ośrodków przemysłowych, ciekawa fauna i flora znalazłyby swoich amatorów i pozwoliłyby na rozwój turystyki w gminie.

Spis wykresów, tabel, rysunków

Wykres 1. Procentowa powierzchnia miejscowości gminy Cieszków [%].	59
Wykres 2. Długość sieci wodociągowej [km] na terenie gminy Cieszków w latach 2015-2020.	62
Wykres 3. Długość sieci kanalizacyjnej [km] na terenie gminy Cieszków w latach 2015-2020.	63
Wykres 4. Długość sieci gazowej na terenie gminy Cieszków w latach 2015-2020.	64
Wykres 5. Liczba mieszkańców na terenie gminy Cieszków w latach 2016-2019.	66
Wykres 6. Saldo migracji w gminie Cieszków w latach 2015-2019.	73
Wykres 7. Wartości przyrostu naturalnego w latach 2015-2020 na terenie gminy Cieszków.	73
Wykres 8. Liczba bezrobotnych w latach 2015-2019 w podziale na płeć).	77
Wykres 9. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Cieszków w latach 2016 – 2020.	81
Tabela 1. Analiza SWOT dla gminy Cieszków – mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.	16
Tabela 2. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.	41
Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.	43
Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.	44
Tabela 5. Ocena spójność Strategii Rozwoju Gminy Cieszków do 2030 roku z założeniami dokumentów wyższego rzędu.	49
Tabela 6. Wskaźniki zasobu mieszkaniowego gminy Cieszków w latach 2015-2020.	66
Tabela 7. Masa wyrobów azbestowych [kg] na terenie gminy Cieszków.	70
Tabela 8. Przyrost naturalny według płci w gminie Cieszków.	74
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2015-2020 na terenie gminy Cieszków.	75
Tabela 10. Natężenie problemów społecznych i negatywnych zjawisk społecznych na obszarze gminy Cieszków w latach 2015-2019 analizowane na podstawie liczby rodzin objętych różnorodnym wsparciem społecznym.	76
Tabela 11. Wyniki egzaminów ósmoklasisty z terenu gminy Cieszków w analizie porównawczej.	81
Tabela 12. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności na terenie gminy Cieszków (stan na 31.12.2020 r.).	82
Rysunek 1. Miejskie Obszary Funkcjonalne na terenie województwa dolnośląskiego.	19
Rysunek 2. Poziom rozwoju społecznego w subregionach i gminach województwa dolnośląskiego. .	20
Rysunek 3. Poziom rozwoju gospodarczego w subregionach i gminach województwa dolnośląskiego.	21
Rysunek 4. Położenie gminy Cieszków na tle powiatu milickiego (oznaczone kolorem jasnoniebieskim).	58
Rysunek 5. Granice gminy Cieszków.	59